

PROTOKÓŁ NR 11-9/2015

z posiedzenia Komisji Strategii i Budżetu Rady Miasta Gdańska, które odbyło się w dniu 20 kwietnia 2015 roku, a rozpoczęło się o godz. 16.00, w Sali Obrad (nr 204) w Nowym Ratuszu przy ul. Waty Jagiellońskie 1 w Gdańsku.

Wspólne posiedzenie z Komisjami Rady Miasta Gdańska: Polityki Gospodarczej i Morskiej, Turystyki i Promocji.

Na stan sześciu (6) członków Komisji Strategii i Budżetu Rady Miasta Gdańska w posiedzeniu uczestniczyło pięć osób (5), czyli było quorum do podejmowania prawomocnych decyzji.

Nieobecny radny Jerzy Milewski.

Lista obecności członków Komisji stanowi załącznik nr 1 do protokołu, natomiast lista gości biorących udział w posiedzeniu stanowi załącznik nr 2.

Na stan siedmiu (7) członków Komisji Polityki Gospodarczej i Morskiej Rady Miasta Gdańska w posiedzeniu uczestniczyło siedem osób (7), czyli było quorum do podejmowania prawomocnych decyzji.

Lista obecności członków Komisji stanowi załącznik nr 3 do protokołu.

Na stan sześciu (6) członków Komisji Turystyki i Promocji Rady Miasta Gdańska w posiedzeniu uczestniczyło sześć osób (6), czyli było quorum do podejmowania prawomocnych decyzji.

Lista obecności członków Komisji stanowi załącznik nr 4 do protokołu.

Posiedzeniu Komisji Strategii i Budżetu RMG przewodniczył Przewodniczący - Piotr Borawski, który po stwierdzeniu quorum, otworzył 11 posiedzenie Komisji, poinformował, że porządek obrad został pocztą elektroniczną wysłany do radnych w terminie regulaminowym.

1. Wybór prowadzącego obrady.

godz. 16:00

2. Prezentacja Programu Operacyjnego **INNOWACYJNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ** w ramach Strategii Gdańsk 2030 Plus.

Referują: Przedstawiciel Prezydenta Miasta Gdańska: Pani Małgorzata Jasnoch z Gdańskiej Fundacji Przedsiębiorczości/Inkubator Starter, przedstawiciel Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową

2a. Dyskusja, wnioski.

godz. 17:00

3. Prezentacja Programu Operacyjnego **ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA** w ramach Strategii Gdańsk 2030 Plus.

Referują: Przedstawiciel Prezydenta Miasta Gdańska: Pan Alan Aleksandrowicz z Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego, przedstawiciel Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową

3a. Dyskusja, wnioski.

4. Sprawy wniesione, wolne wnioski, korespondencja.

Następnie przewodniczący Piotr Borawski, wobec braku uwag do przedstawionego porządku posiedzenia, poddał jego przyjęcie pod głosowanie.

Komisja Strategii i Budżetu RMG porządek przyjęła i przegłosowała jednogłośnie - 3 głosami „za”.

Porządek posiedzenia stanowi załącznik nr 5 do protokołu.

Komisja Turystyki i Promocji RMG

Radna Beata Wierzba - Przewodnicząca Komisji Turystyki i Promocji RMG, otworzyła posiedzenie Komisji, stwierdziła kworum, a następnie zaproponowała przyjęcie porządku posiedzenia przez członków Komisji. Uwag nie było.

Porządek posiedzenia został przyjęty jednogłośnie 6 głosami „za”, przez Komisję Turystyki i Promocji RMG.

Komisja Polityki Gospodarczej i Morskiej RMG:

Radny Piotr Dzik - Przewodniczący Komisji Polityki Gospodarczej i Morskiej RMG otworzył posiedzenie Komisji, stwierdził kworum, a następnie zaproponował przyjęcie porządku posiedzenia. Uwag nie było.

Porządek posiedzenia został przyjęty jednogłośnie 5 głosami „za” przez Komisję Polityki Gospodarczej i Morskiej RMG.

PUNKT - 1

Wybór prowadzącego obrady.

W związku z tym, iż Komisja Strategii i Budżetu jest komisją wiodącą, posiedzeniu przewodniczył przewodniczący w/w Komisji radny Piotr Borawski.

PUNKT - 2

Prezentacja Programu Operacyjnego *INNOWACYJNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ* w ramach Strategii Gdańsk 2030 Plus.

Pani Katarzyna Drozd - Wiśniewska - Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Gospodarczej

Dziś będziemy omawiali cele, zadania i działania w dwóch programach operacyjnych. Program poświęcony innowacyjności i przedsiębiorczości i atrakcyjności inwestycyjnej. Chciałam w tym miejscu zaznaczyć, że to, co wypracowaliśmy jest efektem zarówno pracy w zespołach, którym przewodniczą koordynatorzy, jak i też efektem serii spotkań z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi, wytworzonymi między 9 a 24 marca 2015. Zorganizowaliśmy wówczas cykl 9 warsztatów konsultacyjnych służących właśnie wypracowaniu propozycji celów i działań w zakresie poszczególnych programów operacyjnych. Warsztaty te poprzedziliśmy szeroką kampanią promocyjną i medialną. Udział w warsztatach wzięło ponad 300 osób, które wypracowało łącznie ponad 400 propozycji do programów operacyjnych. Część z tych propozycji będą mieli

Państwo możliwość dziś usłyszeć. Zaczniemy od diagnozy w programie operacyjnym „Innowacyjność i Przedsiębiorczość”. Diagnozę przedstawią nam współpracujący z nami przedstawiciele Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową - Marcin Nowicki i Marcin Wądołowski. Później oddamy głos pani Małgorzacie Jasnoch, która jest koordynatorem programu operacyjnego „Innowacyjność i Przedsiębiorczość”. Dziękuję.

Pan Marcin Wądołowski - Przedstawiciel Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową

Dzień dobry Państwu. Jestem pracownikiem Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową oraz członkiem zespołu roboczego opracowującego program operacyjny „Innowacyjność i Przedsiębiorczość”. Przedstawię najważniejsze wnioski, które wynikają z opracowanej przez nas diagnozy.

Została przedstawiona prezentacja, która stanowi załącznik nr 6 do protokołu. Najważniejsze wnioski oraz 5 wypracowanych przez nas rekomendacji, rekomendacji dotyczących tego, w jakich kierunkach, w jakich obszarach warto by było podjąć cele, działania, zadania.

Myślę, że mogę już przejść do sedna. Pierwszy obszar dotyczy edukacji. System edukacyjny nie tylko w Gdańsku, ale generalnie w Polsce w niewystarczający sposób wspiera rozwój postaw przedsiębiorczych oraz nowoczesnych kompetencji przydatnych na rynku pracy. Naszym zdaniem nie przyczynia się też do rozwoju kreatywności wśród dzieci - często tę kreatywność wręcz hamując, co znajduje negatywne odzwierciedlenie w ich późniejszym, dorosłym życiu. Chociażby poprzez niepodejmowanie działalności w tym innowacyjnych.

Zidentyfikowaliśmy również, że przedsiębiorcy rzadko kiedy, angażują się w sposób kształcenia. Co później odbija się na ich trudnościach w znalezieniu pożądanych z ich perspektywy odpowiednio wykwalifikowanych pracowników.

Toteż pierwszą rekomendacją, którą zaproponowaliśmy jest to, by wzmacniać postawy przedsiębiorcze oraz kreatywność wśród Gdańszczan, w szczególności najmłodszych czyli uczniów szkół podstawowych gimnazjów i liceów, być może również przedszkolaków.

Druga kwestia odnosi się już bardziej do gdańskich przedsiębiorstw, a mianowicie do ich umiędzynarodowienia. Gdańskie firmy w dużej mierze ze względu na obecność portu morskiego, należy uznać za wysoko umiędzynarodowione w skali Polski. Sektorem szczególnie nastawionym na działalność eksportową jest przetwórstwo przemysłowe. 85 procent wartości wyeksportowanych w 2013 roku z Gdańska towarów pochodziło właśnie z tego sektora. Trzeba też zwrócić uwagę na to, że przedsiębiorstwa z tej branży zazwyczaj prowadzą działalność o średniej lub dużej skali. Nieco inaczej wygląda sytuacja, gdy chodzi o firmy mniejsze, które jak wiadomo dominują w strukturze przedsiębiorstw. One rzadziej wychodzą na rynki międzynarodowe. Aczkolwiek naszym zdaniem istnieją pewne bariery, które wpływają na to, że ich działalność na zagranicznych rynkach, nie jest tak dobrze rozwinięta jak by mogła być. Chodzi nam o to, że być może brakuje dostatecznej promocji internacjonalizacji działalności, być może pewnego wsparcia informacyjnego, czy pewnych kompetencji, kwalifikacji, które mogłyby przedsiębiorstwom w takim wejściu na zagraniczne rynki pomóc. Dlatego też drugą proponowaną przez nas rekomendacją jest to, by dalej umiędzynaradawiać gdańskie przedsiębiorstwa.

Trzecia kwestia odnosi się do kapitału społecznego i również jest to problem nie tyle gdański co generalnie Polski. Wśród Polaków poziom zaufania społecznego

jest niski i również nasze zdolności współpracy nie są najwyższe. Znajduje to odzwierciedlenie również w działalności przedsiębiorstw i stanowi znaczną barierę rozwojową. No i ten poziom współpracy między przedsiębiorstwami, a ich otoczeniem jest niezadowalający. Mam tu na myśli zarówno współpracę z innymi przedsiębiorstwami, jak i z sektorem edukacji, administracji i z sektorem nauki. Dlatego też, kolejna rekomendacja dotyczy tego by wspierać relacje biznesowe gdańskich przedsiębiorstw.

Kolejna kwestia to poziom przedsiębiorczości. W Gdańsku oczywiście wyróżnia się pozytywnie na tle całego województwa, natomiast w porównaniu do podobnej wielkości miast w Polsce jest on dosyć przeciętny. Mówię tu o porównaniu chociażby do Wrocławia Poznania i Krakowa. Pozytywną kwestią w tym obszarze jest to, że przeżywalność gdańskich przedsiębiorstw należy do najwyższych w Polsce. Gdańsk jest jednym z najlepszych w Polsce miejsc dla rozwoju start-up-ów. Oczywiście jest to zagadnienie dosyć nowe, jeszcze może nie do końca dobrze zbadane. Natomiast ze względu na gdańską infrastrukturę oraz mając na uwadze opinie na jakie można się natknąć chociażby przywołam tutaj sondaż na jednej z najbardziej popularnych stron internetowych WWW.mamstartup.pl - Gdańsk został oceniony jako drugie najlepsze w Polsce po Poznaniu miejsce do prowadzenia tego typu działalności.

I trzecia rzecz - Gdańsk, jak każde duże miasto jest miejscem o dużym zapotrzebowaniu na inicjatywy z zakresu ekonomii społecznej. Ważne byście mieli Państwo świadomość, że temat ekonomii społecznej uwzględniamy właśnie w tym programie operacyjnym, a nie dotyczącym integracji społecznej.

Czwarta rekomendacja dotyczy tego by, wspierać start-up-y, rozwój istniejących firm oraz podmioty ekonomii społecznej.

Ostatnia kwestia odnosząca się do innowacyjności. Jest tutaj jedna pozytywna rzecz, ale przeważają rzeczy negatywne. Pozytywna odnosi się do tego, że przedsiębiorstwa są coraz bardziej świadome roli innowacyjności w kreowaniu ich konkurencyjności. Natomiast widocznym minusem jest to, że mechanizmy komercjalizacji wiedzy w Gdańsku i szerzej Polsce nie są wystarczająco efektywne. Hamuje to rozwój firm i nie przyczynia się do wzrostu ich innowacyjności. Drugą negatywną rzeczą, którą zidentyfikowaliśmy jest to, że transfer wiedzy na linii gospodarka - nauka jest niezadowalający. Z jednej strony mamy sektor nauki, który ma niewielką świadomość co do przedmiotów oczekiwania gdańskich firm, a z drugiej strony gdańskie firmy również nie do końca posiadają wiedzę na temat dostępnych lokalnie zasobów badawczych.

Piąta rekomendacja - zwiększajmy poziom innowacyjności gdańskich przedsiębiorstw. To tyle z mojej strony.

Pani Małgorzata Jasnoch - koordynator Programu Operacyjnego Innowacyjność i Przedsiębiorczość, Prezes Zarządu Inkubatora STARTER.

Witam Państwa serdecznie. Ja chciałabym opowiedzieć Państwu o tym, co wspólnie wypracowaliśmy - razem z grupą roboczą, w którą zaangażowani byli zarówno przedsiębiorcy, jak i instytucje otoczenia biznesu i przedstawiciele mieszkańców. Wypracowaliśmy 4 główne cele w naszym programie operacyjnym „Innowacyjność i Przedsiębiorczość”. Została przedstawiona prezentacja, która stanowi załącznik nr 7 do protokołu.

Pierwszym punktem rozpoczynamy od najmłodszego pokolenia, bo mówimy o budowaniu takiego otoczenia dla kreowania postaw przedsiębiorczych i kreatywnych wśród najmłodszych. Tak jak Państwo widzą w punkcie 1.1 chcemy

zając się edukacją dzieci i młodzieży i wykształcaniem kluczowych kompetencji. Mówimy tu zarówno o kształtowaniu postaw kreatywnych, jak i edukacji technologicznej u dzieci i młodzieży, bo wiemy, że te najbardziej intensywnie rozwijające się kraje Europy wprowadzają naukę programowania już od podstawówki. Więc chcielibyśmy uzupełniać tę wiedzę dzieciaków, jak również kształtować takie umiejętności. Ale też działania rozwijające ich umiejętności przedsiębiorcze, które można kształtować na wszystkich właściwie przedmiotach nauczania w szkole i w edukacji pozaszkolnej. Będziemy tu chcieli przede wszystkim na tym się skupiać.

W punkcie 1.2 mówimy o brakach kompetencyjnych i kadrowych w firmach już. Chcielibyśmy zidentyfikować i te braki uzupełniać. Wiemy, że np. w branży ICT jest bardzo duży popyt na pracowników i ciągły niedobór kadry gotowej pracować w tych branżach. Już mamy pierwsze jaskółki projektów i będziemy chcieli bardzo je rozwijać, żeby nabrały „większej masy”. Te projekty wspierają rozwój właśnie kadr programistycznych. Będziemy również badać pozostałe branże i je mapować, gdzie jeszcze takie braki występują i uzupełniać te kompetencje wśród osób dorosłych.

W punkcie 1.3 będziemy chcieli aby przedsiębiorstwa i firmy były bliżej kształcenia zawodowego, żeby te kształcenie jak najbardziej odpowiadało na potrzeby rynku.

Jeżeli chodzi o punkt drugi - chcielibyśmy się zająć wsparciem dla gdańskich przedsiębiorstw szeroko pojętych, bo za chwilę będę mówiła o tym, że chcemy wspierać nie tylko start-upy i branże innowacyjne - co wyszło nam z diagnozy, że takie wsparcie jest potrzebne - ale chcielibyśmy również istniejące firmy wszystkich branż troszeczkę też wzmocnić. Ekosystem wsparcia dla start upów w Gdańsku jest bardzo rozwinięty. Jak już to Marcin powiedział, jesteśmy na drugim miejscu za Poznaniem. Natomiast bardzo musielibyśmy jeszcze wzmocnić na podstawie wsparcia innowacyjnych firm - system wsparcia dla firm branż tradycyjnych. W tym celu drugim chcielibyśmy się też skupić na ekonomii społecznej a w szczególności troszeczkę „odczarować „myślenie o ekonomii społecznej. Troszeczkę wzmocnić myślenie to że ekonomia społeczna to również mogą być działania biznesowe. Chcielibyśmy pomagać też tym przedsięwzięciom ekonomii społecznej, aby stawały się - jak to nazwać - aby je najbardziej ekonomizować aby również mogły na siebie zarabiać, aby również były możliwością dla prowadzących po prostu prowadzenia biznesu, aby to się zbliżało do tego biznesu jak najbardziej.

Przechodząc do punktu trzeciego wzrostu konkurencyjności i innowacyjności gdańskich przedsiębiorstw. Tutaj w punkcie 3.1 mówilibyśmy i chcielibyśmy skupić się na tym, żeby firmy rozmawiały z otoczeniem, żeby tworzyły relacje zarówno z otoczeniem samorządowym, z otoczeniem edukacyjnym, ale również żeby było więcej networkingu i relacji wzajemnych między nimi samymi, żeby biznes również ze sobą rozmawiał. Ten zupełnie początkujący z trochę większym, ten średni z tym największym, żeby jak najwięcej było tych połączeń do tworzenia wspólnych projektów między biznesem, a całym otoczeniem.

Jeżeli chodzi o punkt 3.2 chcielibyśmy dalej wspierać, bo już to dość mocno w Gdańsku robimy branże innowacyjne, branże kreatywne. m.in. takimi działaniami jak rozpoczęliśmy na Dolnym Mieście tworzeniem takich kreatywnych centrów kreatywnych, hubów gdzie będziemy w szczególności te branże wspierać. Mamy już kilka takich miejsc na mapie Gdańska. Będziemy starali się kolejne branże kreatywne wspierać. Takim miejscem jest między innymi Starter, ale Starter jest

w szczególności wsparciem dla firm technologicznych i informatycznych. Będziemy i inne branże tutaj brali pod swoją opiekę.

I w punkcie 3.3 skupiamy się na transferze między gospodarką i nauką. Chcielibyśmy, żeby więcej projektów naukowych znajdowało swoje odzwierciedlenie w biznesie. A biznes, żeby zamawiał wśród naukowców, to co naukowcy powinni dla biznesu wypracowywać. Tutaj dialog między tymi dwoma światami, a potem przejście do tego żeby te dwa światy współpracowały i żeby wynalazki naukowe miały potem efekt komercjalizacji biznesowej. To jest w tym celu dla nas najważniejsze.

Przechodząc do ekspansji międzynarodowej gdańskich firm i organizacji jako celu czwartego widzimy - to jak na razie było bardzo widoczne - że wielu przedsiębiorców w ogóle nie myśli o tym, aby swoje usługi, produkty adresować za granicę. Chcielibyśmy zbliżyć trochę naszych przedsiębiorców do świata globalnego. Bo wszystkie dzisiejsze przedsiębiorstwa działają w globalnym świecie, a nie w tym naszym lokalnym, więc te firmy, które będą gotowe, żeby skorzystać z tych połączeń, relacji otoczenia biznesu, które mają już dziś, to będziemy chcieli ten świat międzynarodowy trochę Gdańskowi przybliżyć i Gdańsk przybliżyć światu. Będziemy przedsiębiorców zarówno tych nowych jak i tych którzy już wiele lat są na rynku - uczyć jak podchodzić do tego aby zdobywać kontrahentów zagranicznych. Uczyć, żeby tworzyli konsorcja i wspólnie występowali o większe projekty zagraniczne, ale też chcemy im stworzyć takie miejsce gdzie będą mogli zdobywać informacje dotyczące rynków zagranicznych. Prawdopodobnie będzie to jakaś platforma internetowa, ale też miejsce spotkań, w którym będą mogli rozmawiać o tym - jak jednym - tym którym już się udało - pozyskać kontrakty zagraniczne; jak mogliby nauczyć tych którzy jeszcze tego nie umieją robić. Bo bardzo często mamy firmy długo istniejące na rynku i bardzo dobrze sobie na nim radzące, a niekoniecznie chętne aby eksportować swoje usługi.

PUNKT - 2a

Dyskusja, wnioski.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Chciałem zapytać czy mają Państwo jakieś diagnozy czy propozycje, które były wypracowane podczas warsztatów z mieszkańcami?

Pani Małgorzata Jasnoch - koordynator Programu Operacyjnego Innowacyjność i Przedsiębiorczość, Prezes Zarządu Inkubatora STARTER.

Te wszystkie cele które wypracowaliśmy były wypracowane razem z przedsiębiorcami przedstawicielami rad dzielnic, z mieszkańcami. Generalnie wszystkie cele wypracowaliśmy razem od początku. Nie tworzyliśmy tego odgórnie narzucając coś, ale zrobiliśmy warsztaty. Mieliśmy cztery spotkania gdzie cała grupa robocza z nami pracowała i to jest wspólne dzieło.

Radna Beata Wierzba

Ja chciałam się odnieść do tego punktu 1.3 zwiększenie zaangażowania przedsiębiorstw w proces kształcenia zawodowego. W Pana prezentacji na

pierwszym slajdzie było powiedziane, że przedsiębiorstwa nie angażują się. Wydaje mi się, że tam powinien pojawić się taki zapis, że jednak ustawowo i to się dzieje z dużym zaangażowaniem, ale w systemie dualnym. Gdzie kształcenie praktyczne odbywa się u pracodawcy. Zwłaszcza w zawodach rzemieślniczych, tam nie ma tego problemu. Wręcz przeciwnie pracodawcy biją się o ucznia i włączają się w proces kształcenia zawodowego. To się tutaj nigdzie nie pojawia. Natomiast ja ten problem już diagnozowałam na potrzeby różnych projektów - dotyczy kształcenia w zawodach technikalnych. Tu przez to, że nie jest to rozwiązane systemowo, mamy problem z finansowaniem kształcenia praktycznego i włączenia pracodawców w proces szkolny. Można by to rozpatrzeć na dwa sposoby. Jeden taki, że inwestujemy w pracownie w szkołach i uczą nauczyciele. Ale możemy to też zrobić w taki sposób, że uczniowie są rozproszeni, idą do zakładów pracy i tam się uczą. Ale na to potrzebne są środki, aby pracodawcom i przedsiębiorcom, którzy by się chcieli w taki sposób włączyć jak w systemie dualnym w zawodach rzemieślniczych - pokryć koszty kształcenia. Może warto skorzystać z tych systemów dualnych.

Kolejna moja uwaga, to proszę nie zapominać o rozwoju kompetencji kluczowych i tej kreatywności czy postaw przedsiębiorczych - a mówię to jako długoletni nauczyciel podstaw przedsiębiorczości i autor wielu publikacji na ten temat- łącznie z książkami na temat przedsiębiorczości, że przedsiębiorczość rozwija się również wśród uczniów technikum i zasadniczej szkoły zawodowej. My ciągle mówimy o licealistach zapominając o tej grupie społecznej. Mogę dać Państwu taki przykład, kiedy w liceum dawnym, jeszcze nie profilowanym, ale technicznym te podstawy przedsiębiorczości nie były wymiarze dwóch godzin, ale w wymiarze kształcenia w cyklu 10 godzin - uczniowie byli proaktywni. Żaden z nich dziś nie jest bezrobotny, wszyscy pracują ponieważ mają swoje działalności gospodarcze pootwierane. Ktoś w nich zaszczepił tę żytkę przedsiębiorczości. I to było generalnie prowadzone metodą projektów. Tak było zapisane w samym rozporządzeniu więc warto byłoby do tego sięgnąć i o tym pomyśleć. Ponieważ takie hasła jak kształcenie kompetencji kluczowych wśród dzieci i młodzieży, to w każdej podstawie programowej kształcenia ogólnego i wychowania przedszkolnego, czy kształcenia w zawodzie to jest zapisane jako obowiązek szkoły. Tylko ja znowu patrzę w jaki sposób to jest realizowane żeby nie wylać dziecka z kąpielą. Tylko tyle dziękuję bardzo.

Pani Małgorzata Jasnoch - koordynator Programu Operacyjnego Innowacyjność i Przedsiębiorczość, Prezes Zarządu Inkubatora STARTER.

Rzeczywiście pani Beato my chcemy, żeby te lekcje przedsiębiorczości, które w tej chwili są w podstawie programowej - jak ostatnio zaczęliśmy program pilotażowy game'fikowania tych lekcji przedsiębiorczości i wprowadzania takich metod pochodzących z gier, gdzie młodzież się sama angażuje i własnej woli robi więcej - odpowiadam Pani, choć wiem że Pani o tym wie, ale może nie wszyscy o tym wiedzą. - Ja mówiłam nie o konkretnych działaniach tylko o celach. W działaniach konkretnych mamy zarówno wzmacnianie tych postaw. Właśnie postaw a nie kucie na lekcji przedsiębiorczości jaka jest definicja PKB na przykład.

To game'fikownie zajęć polega na tym, że dostarczyliśmy szkołom i nauczycielom narzędzia 160 konkretnych zadań wymagających postawy przedsiębiorczej i nagradzających konkretne postawy, które potem w życiu biznesowym będą im przydatne. Ten rodzaj gry jest właśnie tak skonstruowany, że potem się dostaje odznaki za pewne postawy. Ktoś ma postawę liderką, ktoś ma wspierającą innych w grupie i to jest też dobra postawa przedsiębiorcza, ktoś ma taką, że wychodzi z

pomysłami - właśnie takie postawy są nagradzane w tej grze. Mamy nadzieję że to narzędzie kiedy będziemy je wprowadzali do kolejnych szkół pomorze właśnie wzmacniać te postawy, a nie zdobywać czystą i suchą wiedzę. I oprócz tych postaw przedsiębiorczych również kompetencje technologiczne też bardzo mocno chcemy wspierać.

Radna Beata Wierzba

Być może warto też pomyśleć o tym, aby tych zajęć było trochę więcej. Kolejna rzecz, która przyszła mi do głowy słuchając tego to to, że mamy problem z nauczycielami podstaw przedsiębiorczości, bo ci nauczyciele są często po studiach dyplomowych albo po zarządzaniu. Nie ma w Gdańsku ani na Pomorzu oferty takiej profesjonalnej wykształcenia dla dobrych nauczycieli podstaw przedsiębiorczości. Sama bym chętnie wysłała niektórych nauczycieli, żeby się może na przekwalifikowanie, bo czuję, że mają kompetencje przedsiębiorcze, ale nie mam gdzie.

Pani Małgorzata Jasnoch - koordynator Programu Operacyjnego Innowacyjność i Przedsiębiorczość, Prezes Zarządu Inkubatora STARTER.

Ja muszę powiedzieć że w tym projekcie game'fikowania pracujemy również z nauczycielami. Z nimi tworzyliśmy te zadania, bo oni najlepiej wiedzą co dotychczas robili i co należy zmienić, a teraz nowym nauczycielom będziemy starali się pomóc i nauczyć ich jak to robić i wysyłać im ekspertów na lekcje. Więc nie zostawiamy nauczycieli samych to też ważne. Nie dajemy im tylko samego narzędzia - radzicie sobie sami, ale robimy to razem z nimi.

Radny Wojciech Stybor

Mam kilka pytań dotyczących nauczycieli, o których rozmawiamy. Nie wiem czy bierzecie Państwo pod uwagę sytuację taką, że w tym procesie kształcenia zawodowego będą brali udział przedsiębiorcy, a nie nauczyciele? Bo jednak ten kto jest nauczycielem przedsiębiorczości powinien być praktykiem i najlepiej odnoszącym sukcesy. Czy w tym kierunku idziecie jeżeli chodzi o pozyskanie kadr do nauczania? A drugie pytanie dotyczy rozwoju systemu wsparcia dla istniejących przedsiębiorstw startupów itd. Jakie są cele konkretne, taktyczne. W jaki sposób będziemy wspierać jeśli chodzi o konkrety czy pozyskiwanie kapitału i jaki będzie dalszy rozwój tych start upów, bo poza tym, że my wykreujemy te firmy, które po dwóch latach zaraz się rozpadną i znikną te wszystkie dotacje, bo tak niestety to funkcjonuje. Bo łatwo jest pozyskać fundusze na rozpoczęcie działalności gospodarczej, natomiast po dwóch latach, kiedy to wsparcie znika i trzeba samemu sobie radzić, te przedsiębiorstwa po prostu umierają. I to jest plaga i o tym też trzeba mówić, żeby szanować pieniądze podatników krótko mówiąc.

Jeżeli chodzi o punkt trzeci i ten problem, który Państwo zdiagnozowaliście - chodzi o ogólną współpracę z otoczeniem czy pomiędzy przedsiębiorcami, to jest to temat bardziej ogólny. Nie wiem czy na poziomie samorządowym jesteśmy w stanie coś temu zaradzić, bo tu chodzi bardziej o system podatkowy, o to w jaki sposób firmy funkcjonują na rynku w Polsce. A na to mamy ograniczony wpływ.

Pani Małgorzata Jasnoch - koordynator Programu Operacyjnego Innowacyjność i Przedsiębiorczość, Prezes Zarządu Inkubatora STARTER.

Dużo pytań naraz postaram się krótko odpowiedzieć. Jak biznes może uczestniczyć w tej edukacji... No to my planujemy robić to w taki sposób że za pomocą tych

lekcji przedsiębiorczości, które dotychczas odbywały się tylko za pomocą nauczycieli, którzy to nie zawsze, a raczej rzadko mieli do czynienia z biznesem dodatkowo zapraszamy przedstawicieli biznesu na poszczególne lekcje, żeby oni opowiadali o tych twoich biznesach. Dotychczas robiliśmy to w Starterze w taki sposób, że zapraszaliśmy całe klasy do Startera od podstawówki do ogólniaka. Robiliśmy spotkania z przedsiębiorcami u nas w Starterze. Zabieraliśmy 2-3 klasy na jedno spotkanie, gdzie biznesmen opowiadał o tym jak to robi i robiliśmy też warsztaty. Teraz już wchodzimy do szkół po to, żeby biznes przychodził też do szkoły. Będzie to oczywiście wymagało od nas stworzenia dużej sieci przedsiębiorców, którzy będą gotowi poświęcić swój czas prywatny.

Co do punktu drugiego - mówił Pan o konkretnych działaniach rozwijających system wsparcia dla przedsiębiorców - tu mamy wiele pomysłów i wiele działań zapisaliśmy jako te, które mamy nadzieję że się uda zrobić. Zarówno spotkania takie branżowe sieciujące przedsiębiorców, które już się odbywają nie tylko starterze, ale w wielu miejscach. Mamy Park Naukowo-Technologiczny, mamy Pracodawców Pomorza, mamy Izbę Rzemieśniczą, Małych i Średnich Przedsiębiorstw i każda z tych organizacji ma swoje działania, które pomagają sieciować i rozwijać współpracę przedsiębiorstw. Na pewno będziemy szukali możliwości finansowania projektów na bardzo wczesnym etapie rozwoju, bo dziś mamy dość dużo pieniędzy, które chcą inwestować inwestorzy start upy, w technologie, w szybko rozwijające się biznesy. Natomiast na etapie takim, że w miarę pewne jest to, że będzie się rozwijało mówi się na to przede wszystkim przed stworzeniem, wymyśleniem produktu, będziemy szukać takich form, które będą finansowały projekty na tym wczesnym etapie o wysokim poziomie ryzyka. Chcemy też tworzyć przestrzenie wspierające początkujące firmy, ale nie tylko takie biurowce jak starter czy Park Naukowo-Technologiczny, ale trochę takie klasy „b” i „c”, bo te początkujące firmy nie potrzebują mieć bardzo nowoczesnych budynków. Trochę nam brak takich niższej jakości przestrzeni dla początkujących przedsiębiorstw. Co jeszcze wymyśliliśmy wspólnie z przedsiębiorcami, bo to oni przyszli z pomysłem, żeby tworzyć takie wspólne platformy, szukać osób, które mogłyby współtworzyć z nimi firmy. Czyli mam osobę z pomysłem, ale ona chce znaleźć doświadczonego biznesmena, który pomógłby rozwijać jego firmę i potrzebują jedną lub dwie osoby do zespołu. I to była taka propozycja przedsiębiorców, aby tworzyć takie właśnie platformy. Były też propozycje takie bardzo twarde, finansowe jak system ulg w czynszach za lokale komunalne. Ale to też dla początkujących firm w mieście, bo przez rok, dwa możemy sobie na to pozwolić, a dłużej już nie. Myślę, że już odpowiedziałam na to pytanie. Wiele innych działań mamy w planach, ale za wcześnie jeszcze, żeby je konkretyzować.

Natomiast przechodząc do punktu trzeciego dotyczył on jak dobrze pamiętam współpracy biznesu ze światem nauki?

Radny Wojciech Stybor

Nie, to była bardziej refleksja niż pytanie. Czy my na poziomie samorządowym jesteśmy w stanie wpływać na pozytywne relacje pomiędzy przedsiębiorstwami albo przedsiębiorstwami, a otoczeniem. Wynika to bardziej z przepisów ogólnych, ustaw - a nie na poziomie lokalnym. Jeżeli na poziomie lokalnym to wieki sposób? Takie było pytanie.

Pani Małgorzata Jasnoch - koordynator Programu Operacyjnego Innowacyjność i Przedsiębiorczość, Prezes Zarządu Inkubatora STARTER.

Wie Pan co - mówimy o działaniach na poziomie samorządowym. Ale Starter jest taką instytucją pomiędzy samorządem, a biznesem. Jest inkubatorem przedsiębiorczości stworzonym przez miasto Gdańsk, natomiast zbliżonym do biznesu. A więc my w Starterze i organizacje podobne do naszych mogą jak najbardziej animować współpracę. Bo to co robimy jest właśnie animowaniem współpracy i spotykaniem przedsiębiorcy z przedsiębiorcą, przedsiębiorcy z naukowcem albo przedsiębiorcy z inwestorem. I to się już dzieje, więc myślę, że możemy jednak wpływać.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Bardzo proszę o kolejne pytania.

Radny Wojciech Stybor

Nie chcę zmonopolizować tej dyskusji, ale kiedyś miałem taki pomysł. Nie wiem czy on jest dobry czy nie, ale zainspirowany programem Dragons' Den. Czy nie warto byłoby wymyślić jakiejś formuły i ufundować pewnej gdańskiej puli pieniędzy, na jakieś dobre pomysły. Gdzie na przykład kilku zaproszonych tuzów biznesowych z Trójmiasta mogłoby coś ufundować, albo wejść we współpracy z jakimiś start-upami.

Pani Małgorzata Jasnoch - koordynator Programu Operacyjnego Innowacyjność i Przedsiębiorczość, Prezes Zarządu Inkubatora STARTER.

Myślę że moja odpowiedź Pana usatysfakcjonuje, bo już takie coś się dzieje. Jest już konferencja infoSHARE, która jest bardzo dużą marką w Polsce i w Europie i na tej konferencji rok temu zaczęliśmy, a w tym roku będziemy kontynuować jako Starter - strefę dla start up-ów. W ramach tej strefy dla start up-ów robimy konkurs, w którym mamy nie tylko konkretną nagrodę prezydenta gotówkową, ale również zaprosiliśmy już dobrych kilku inwestorów, którzy wyłożyli pulę nagród milion euro, która będzie w formie inwestycji w najbardziej interesujące biznesy. To jest duża konferencja na ponad 3 tysiące osób. Natomiast takich działań mniejszych, w których staramy się zbliżyć tych inwestorów do firm mamy sporo pod swoją opieką.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Ja mam takie pytanie bardziej instytucjonalne, bo obracamy się tylko w Starterze, natomiast w Gdańsku mamy kilka takich jednostek, instytucji, które są jakby przypisane do tego obszaru: wspomniany Starter widzę z tyłu prezesa Aleksandrowicza więc InvestGda GARG, jest Gdański Park Naukowo-Technologiczny jest spółka InnoBaltica więc mam pytanie o instytucje. Czy ta lista, o których mówimy jest pełna? Czy potrzebujemy jeszcze jakiejś jednostki, bo istnieje jakiś obszar, który jeszcze nie jest zdefiniowany? Czy może jednostka już istniejąca będzie przyjmować jakieś nowe obszary?

Pani Małgorzata Jasnoch - koordynator Programu Operacyjnego Innowacyjność i Przedsiębiorczość, Prezes Zarządu Inkubatora STARTER.

Powiem szczerze, że ja w ogóle nie czuję się na siłach wdrażać wszystkie te punkty jako Starter. Słusznie pan wymienił, a mamy jeszcze związek Pracodawcy Pomorza, mamy Izbę o której mówiłam, mamy jeszcze takie oddolne inicjatywy jak np. spotkania takie 3 camp raz w miesiącu w branży technologicznej, mamy Geek Girls Carrots - dziewczyny, które też się spotykają również z branż technologicznych mamy, Olivia Business Center, która robi swoje działania, mamy tyle podmiotów, które działają w tym zakresie, że ja bym bardzo chętnie, jeśli mi się to uda, obdzieliła wszystkich tymi zadaniami. Aby każdy robił kawałek, bo to nie są zadania dla jednej instytucji na pewno. To jest zbyt szeroki wachlarz. Ci przedstawiciele instytucji, które Pan wymienił i które ja wymieniłam byli z nami razem podczas tworzenia tych celów i mam nadzieję, że dalej będą z nami i razem będziemy je realizować razem.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Czy są jeszcze jakieś pytania?

Pani Katarzyna Drozd - Wiśniewska - Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Gospodarczej

To ja tylko jeśli mogę chciałabym bardzo Państwa prosić, żeby przesyłać nam uwagi do końca kwietnia do struktury celów, zadań działań. To są te materiały, które Państwo otrzymali mailem - rozszerzenie tego co Państwo tutaj widzą na slajdzie. Dziękuję.

Pani Małgorzata Jasnoch - koordynator Programu Operacyjnego Innowacyjność i Przedsiębiorczość, Prezes Zarządu Inkubatora STARTER.

Ja też dziękuję bardzo i zapraszam do mailowania małgorzatajasnoch(AT)inkubatorstarter.pl

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Proszę państwa leży lublin dzień bardzo i techniki ogłaszam przerwę do godziny 16.55 i wtedy przechodzimy do drugiego programu.

PUNKT - 3

Prezentacja Programu Operacyjnego ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA w ramach Strategii Gdańsk 2030 Plus.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Rozpoczynamy prezentację drugiego programu operacyjnego Atrakcyjność Inwestycyjna. Ponownie oddaję głos pani dyrektor.

Pani Katarzyna Drozd - Wiśniewska - Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Gospodarczej

Chciałabym państwu przedstawić pana Alana Aleksandrowicza, który koordynuje Program Operacyjny Atrakcyjność Inwestycyjna i w drugiej części omówi cele,

zadania i działania wypracowane w tym programie. Te działania będą uwzględniały również postulaty mieszkańców i organizacji pozarządowych, tych, którzy brali udział w warsztacie i poproszę pana Macieja Tarkowskiego z Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową na krótkie przedstawienie wyników diagnozy.

Pan Maciej Tarkowski - Przedstawiciel Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową

Szanowni państwo omówienie wyników diagnozy podobnie jak w poprzednim programie operacyjnym w układzie, można powiedzieć, pewnych rekomendacji, czyli de facto wyników tejże diagnozy popartych wybranymi oczywiście tylko i wyłącznie wynikami analiz. Przygotowaliśmy 4 rekomendacje dotyczące Atrakcyjności Inwestycyjnej.

Została przedstawiona prezentacja, która stanowi załącznik nr 8 do protokołu.

Pierwsza z nich wydaje się być dość oczywista, ale zarazem bardzo ważna. Trudno mówić o atrakcyjności inwestycyjnej Gdańska jako miasta w granicach administracyjnych. Jedynie w skali metropolii Gdańska, Gdyni, Sopotu, wszystkich gmin przyległych, nieważne jakie tam granice przyjmujemy, mamy rzeczywiście potencjał, który może się równać tym miastom, z którymi konkurujemy. Przynajmniej konkurujemy w sensie podobieństwa potencjału. Mam tutaj na myśli Kraków, Wrocław, Poznań. To pewnie najczęściej przywoływane miasta. Wszelkie twarde dane, jakie weźmiemy pod uwagę, liczba pracujących, liczba firm, liczba inwestorów zagranicznych wyraźnie pokazują, kiedy bierzemy pod uwagę sam Gdańsk mamy wyraźnie słabsze wskaźniki. Kiedy myślimy i analizujemy całe Trójmiasto ten potencjał rzeczywiście jest równorzędny i pozwala nawiązać bardziej równorzędną konkurencję o inwestora. Także to pierwsza rekomendacja.

Rekomendacja kolejna dotyczy bardzo ważnej specjalności Gdańska, bardzo ważnej specjalności Trójmiasta jaką jest bardzo duża atrakcyjność lokalizacyjna dla sektora usług nowoczesnych. Gdańsk jest tutaj w absolutnej czołówce w skali kraju i potwierdzają to nie tylko inwestorzy, którzy tutaj bardzo dynamicznie rozwijają swoją działalność. Potwierdzają to także zewnętrzne nagrody, w których Gdańsk jest bardzo dobrze oceniany jako miasto przyjazne usługom nowoczesnym. Na to się składa przede wszystkim duży i specyficzny zasób pracowników. Specyficzny w tym sensie, że rzeczywiście jak każde duże miasto mamy dużo absolwentów szkół wyższych po kierunkach zarówno ekonomicznych, inżynieryjno - technicznych, którzy są preferowani przez tego typu inwestorów, ale mamy także ludzi znających języki, można powiedzieć, rzadkie, bo języki skandynawskie takie są. Połowa absolwentów polskich uczelni znających te języki w Trójmieście kończy studia, także to jest bardzo mocny atut. Dostępność transportowa również do krajów skandynawskich to nasza specjalność wyrazista i oczywiście bardzo dobrze rozwinięty i bardzo szybko rozwijający się rynek nieruchomości biurowych, bez których ci inwestorzy by się w Trójmieście nie pojawili. On szczególnie w Gdańsku jest skupiony i w Gdańsku się dobrze rozwija. Żeby nie było tak różowo. Jak popatrzymy na atrakcyjność Gdańska czy znowu całego Trójmiasta dla przemysłu to takich przewag w porównaniu do innych dużych miast nie mamy. Po części jest to kwestia być może pewnego dziedzictwa, długofalowego rozwoju gospodarczego. Po części jest to też kwestia tego, że sami chyba jako mieszkańcy Gdańska nie do końca przepadamy za tego typu działalnością. Pierwszy z brzegu przykład inwestor Weyerhaeuser w Kokoszkach i cała dyskusja o tym, na ile chcemy inwestora przemysłowego, na ile nie chcemy, na ile nam będzie pomagał, na ile przeszkadzał. Tutaj widzimy niewątpliwie duże pole do działania. Nie tylko w sensie zapewnienia

inwestorom odpowiednich miejsc dla prowadzenia działalności, po prostu nieruchomości, ale także przekonania samych siebie, przekonania mieszkańców, że tego typu inwestycje także są potrzebne i mogą istotnie wpływać na rozwój gospodarczy Gdańska. Niewątpliwie atutem Gdańska są atrakcyjne warunki życia. To taki miękki czynnik lokalizacji wydawałoby się, że w gruncie rzeczy nie mający dużego znaczenia, ale często mamy do czynienia z taką sytuacją, że inwestor ma do wyboru kilka lokalizacji, które w podstawowym zakresie parametrów, które go interesują, generalnie kosztów i korzyści, jakie osiągnie są zbliżone i wtedy decydujące mogą być takie właśnie bardzo miękkie kwestie jak warunki życia. Gdzieś czasami w mediach można spotkać przecieki, bo są raczej przecieki z negocjacji dotyczących właśnie inwestycji, gdzie czasami padają takie sformułowania przegraliśmy z Czechami, bo nie mamy pola golfowego. To oczywiście jest skrajny przykład, może nieprawdziwy, ale coś w tym jest, że w pewnym momencie, kiedy na finansowo dwie inwestycje wyglądają tak samo tego typu miękkie czynniki mają duże znaczenie. Także niewątpliwie musimy wzmacniać ten atut jakim jest atrakcyjność inwestycyjna dla usług, co jest niewątpliwie atutem, ale także pracować nad tym, żeby przyciągać więcej inwestorów przemysłowych. System obsługi inwestorów jest naszym zdaniem niewątpliwie atutem nie tylko Gdańska. Atutem całej metropolii, gdyż ta obsługa w znacznym zakresie prowadzona jest wspólnie. Gdańsk oczywiście ma swoją wyspecjalizowaną agencję, która się tym zajmuje, ale to co decyduje, wydaje nam się, o bardzo mocnej pozycji Trójmiasta w zakresie obsługi inwestorów to właśnie to, że potrafimy robić to wspólnie i znowu mamy na to obiektywne dowody. Państwowa Agencja Informacji Inwestycji Zagranicznych, która w każdym województwie ma partnera, z którym współpracuje na rzecz przyciągnięcia inwestorów co kilka lat tych partnerów, można powiedzieć, ocenia pod kątem tego, na ile oni rzeczywiście są efektywni w swojej pracy i dysponują odpowiednimi zasobami i ocena Pomorskiego rok temu była dokonana i wypadła najlepiej wśród wszystkich regionów, także niewątpliwie sukces też pokazujący, że sukces daje to myślenie metropolitalne, myślenie o wspólnej promocji i przyciąganiu inwestorów. Jest to niewątpliwie atut, ale o atuty też trzeba dbać stąd niewątpliwie działania w tym zakresie powinny być podejmowane.

Proszę państwa rekomendacja, która bardzo mocno wybrzmiała na spotkaniach z przedsiębiorcami, na spotkaniach z mieszkańcami także ten wątek się pojawił, mianowicie kształcenie zawodowe, doskonalenie kadr. Mamy tutaj pewne atuty, ale także widać dosyć wyraźnie, że duża liczba inwestorów, chociażby w tym sektorze usług nowoczesnych, która napłynęła, w znacznym stopniu ten rynek pracy drenuje i tutaj musimy się starać zapewnić jak najlepsze zasoby pracy, w tym angażować firmy w proces kształcenia zawodowego, bo to jest bardzo efektywny sposób zapewnienia pracowników inwestorom. Ta rekomendacja wybrzmiała w programie Atrakcyjność Inwestycyjna. Wybrzmiała także, zapewne państwo słyszeliście, w programie Innowacyjność i Przedsiębiorczość i działania, o czym zaraz będzie powiedziane akurat w tym zakresie realizowane będą w ramach tego programu, o którym mowa była przed chwilą. To tyle z naszej strony. Dziękuję za uwagę. W razie pytań jestem do państwa dyspozycji.

Pan Alan Aleksandrowicz - Prezes Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego, koordynator Programu Operacyjnego Atrakcyjność Inwestycyjna

Dzień dobry państwu. Koordynuję prace związane z wdrożeniem programu operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Została przedstawiona prezentacja, która stanowi załącznik nr 9 do protokołu.

Tak jak powiedział pan Maciej, pani dyrektor ten materiał jest wypracowany wspólnie w dużej grupie roboczej, w której uczestniczyli i przedsiębiorcy od tych największych, dużych jak Lotos, Energa, Port po drobnych przedsiębiorców start up-y, organizacje społeczne jak chociażby Forum Rozwoju Aglomeracji Gdańskiej i oczywiście również sami mieszkańcy. Gdańsk od lat stara się przyciągać inwestorów. Wychodzi to raz lepiej, raz gorzej. Na pewno jest jeszcze bardzo dużo do zrobienia. Ten program operacyjny ma przede wszystkim za zadanie uporządkowanie, skanalizowanie, zdyskontowanie i rozwój różnych działań, aby przede wszystkim wyjść na swego rodzaju wyższy poziom zarówno jeśli chodzi o promocję i obsługę inwestorów, lepiej pozyskiwać inwestycje, pozyskiwać lepsze inwestycje, czyli naszym zdaniem pozyskiwać inwestycje, które mają wyższą wartość dodaną, generują więcej miejsc pracy i generalnie czynią Gdańsk bardziej atrakcyjnym, bogatszym. Te wszystkie działania mają za zadanie jak najlepsze zdyskontowanie środków, które są i będą dostępne głównie w Regionalnym Programie Operacyjnym, ale również w programach operacyjnych centralnych na potrzeby rozwoju infrastruktury dla przedsiębiorców, na potrzeby wsparcia inwestorów, którzy będą lokować swoje inwestycje w Gdańsku, w naszym regionie. Cały ten program operacyjny podzieliliśmy na trzy cele: wyższa skuteczność w pozyskiwaniu inwestorów. Drugi cel to najwyższe standardy obsługi procesu inwestycyjnego i opieki nad tzw. klientem gospodarczym. Zaraz wyjaśnię o co chodzi. Trzeci cel to trwała globalna rozpoznawalność Gdańska i obszaru metropolitalnego jako ośrodka sukcesu gospodarczego. Pierwsze dwa cele to jest w zasadzie to wszystko co się dzieje zanim pozyskamy inwestora, jak docieramy do inwestora, jak przekonujemy inwestorów do inwestowania w Gdańsku, a drugi cel to jest to wszystko co się dzieje już po pozyskaniu inwestorów, kiedy projekt inwestycyjny jest realizowany w Gdańsku i w obszarze metropolitalnym. Trzeci cel jest związany tak szeroko z promocją gospodarczą Gdańska. Jeżeli chodzi o wyższą skuteczność w pozyskiwaniu inwestorów. To co powiedział pan Maciej przedstawiając diagnozę. My faktycznie możemy promować siebie i docierać do inwestorów jako sam Gdańsk. Mijmy świadomość, że Gdańskowi bliżej jest pewnie jeżeli chodzi o wielkość mieszkańców, o pewne parametry gospodarcze do miast średnich niż tych najwyższych, więc bliżej nam pewnie do Szczecina niż do Krakowa, Poznania czy Wrocławia. Tylko promując się jako metropolia, i to nie tylko samo Trójmiasto, ale również wszystkie gminy i powiaty otaczające Trójmiasto jesteśmy w stanie konkurować z tymi największymi ośrodkami gospodarczymi. Chcielibyśmy w ramach tego celu i doskonalenie działań z zakresu promocji ukierunkowanej na rodzaje inwestycji najważniejszy dla rozwoju miasta przede wszystkim promować się wspólnie. Lepiej promować ofertę gospodarczą i inwestycyjną całego obszaru metropolitalnego i próbować łączyć tą ofertę też z bazą projektów inwestycyjnych Miasta Gdańska czyli z tymi środkami, które są alokowane na rozwój głównie infrastruktury terenów inwestycyjnych. To co na pewno jest również ważne, żeby konkurować tam, gdzie mamy przewagi. Naszym zdaniem naszą przewagą jest konkurowanie i adresowanie naszego przekazu przede wszystkim do obszaru Morza Bałtyckiego i promowanie się, walczenie o inwestorów związanych z sektorem gospodarki morskiej.

Zwiększenie podaży dobrze przygotowanych terenów inwestycyjnych to jest drugie działanie w ramach tego celu Programu Operacyjnego. Jaki jest teraz problem? To jest chyba problem wszystkich dużych metropolii, że jeżeli chodzi o te największe projekty inwestycyjne, przykładem jest chociażby Volkswagen, który poszedł do

Wrześni. Teraz wszyscy, którzy się interesują inwestycjami wiedzą, że Polska walczy o projekt dużych zakładów samochodowych Jaguara Land Rovera. Problem z pozyskaniem takich projektów to jest przede wszystkim brak miejsca w Gdańsku, Gdyni, czy w Trójmieście, żeby móc ulokować taki projekt chociażby w Trójmieście. Tego miejsca również brakuje w takich miastach jak Wrocław czy Poznań, dlatego zakłady Volkswagena poszły do Wrześni pod Poznaniem, a kiedyś duży projekt LG poszedł do Kobierzyc pod Wrocławiem. My nie mamy już terenów inwestycyjnych o powierzchni 300-400 ha, a o takich miejscach mówimy. To jest jeden z podstawowych warunków, żeby w ogóle złożyć ofertę inwestycyjną walcząc o tego rodzaju inwestycje. My musimy tworzyć nowe strefy przemysłowe wokół Gdańska i Trójmiasta. Na dzień dzisiejszy jesteśmy bardzo na początku tej całej drogi. My musimy te tereny zidentyfikować. Zrobić swego rodzaju ewaluację, które miejsca i które obszary nadają się, żeby stworzyć przyszłe, duże strefy przemysłowe. Musimy na pewno te obszary wpisać do strategicznych dokumentów i województwa i obszaru metropolitalnego chociażby jak plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, tam jest też część, takie doszczegółowienie tego planu jak plan zagospodarowania obszaru metropolitalnego. Wpisać również w dokumenty, które teraz powstają jako dokumenty wykonawcze do regionalnego programu operacyjnego. Jest o co walczyć. W programie operacyjnym jest taki projekt strategiczny Invest in Pomerania. Tam na inwestowanie w powstawanie takich stref alokowano 200 mln zł. Na pewno z tych środków powstaną przynajmniej dwie, trzy strefy przemysłowe na terenie województwa pomorskiego. Naszym celem jest, żeby jedna z tych stref również była strefą obszaru metropolitalnego Gdańska, żebyśmy tam mogli lokować te duże projekty inwestycyjne. Oczywiście za pięć lat musimy, czy za trzy lata, mieć produkt, czyli duży obszar, dobrze uzbrojony, wyposażony we wszelką możliwą infrastrukturę, najlepiej obłożony również statusem specjalnej strefy ekonomicznej.

Trzecie działanie wspieranie rozwoju parków biznesowych. Co rozumiemy przez parki biznesowe. To te duże kompleksy przede wszystkim o powierzchni biurowej taki jak powstaje na skrzyżowaniu w zasadzie Trójmiasta czyli na skrzyżowaniu ulic Grunwaldzkiej i Kotobrzeskiej, Parki Alchemia, Olivia Business Gate, cały obszar dawnego Garnizonu. W Gdyni to są takie obszary jak chociażby ul. Łużycka. Tam, gdzie się lokują duże inwestycje głównie z sektora informatyki czy finansów. Te inwestycje w Trójmieście w ostatnich latach stworzyły kilkanaście tysięcy miejsc pracy. To jest sektor gospodarki, który cechuje się największą dynamiką jeżeli chodzi o przyrost zatrudnienia. Te również sektory, bo to jest tak naprawdę pewien kompleks, konglomerat developerów i firm, które się lokują w tych parkach biznesowych, w tych kompleksach. Na dzień dzisiejszy generują miliony złotych podatku od nieruchomości, miliony złotych chociażby z podatku PIT, który należy się gminie i powiatowi. Także ten kierunek trzeba rozwijać i konkurować z największymi ośrodkami gospodarczymi, które również walczą o tego rodzaju pracodawców i inwestorów.

Rozbudowa systemu zachęt inwestycyjnych. To jest coś, co myślę w Gdańsku dość dobrze funkcjonuje. Dzięki uchwałom Rady Miasta mamy kilka programów wspierających inwestorów jeżeli chodzi o zwolnienia z podatku od nieruchomości. Pewna grupa inwestorów z tych zwolnień korzysta. Zazwyczaj to są zwolnienia, które kończą się po trzech latach i po trzech latach pojawiają się duże wpływy podatkowe z tytułu powstałych inwestycji. Dużo wspieramy inwestorów w ramach inicjatywy Invest in Pomerania, gdzie nasza Agencja, Specjalne Strefy

Ekonomiczne, największe miasta współfinansują ten projekt. Chcielibyśmy lepiej te zachęty wykorzystywać, tworzyć. Na pewno kluczem jest i tutaj jest jakby korelacja i styk tych działań z poprzednim programem operacyjnym. Duże środki powinny iść w kierunku kształcenia zawodowego, przygotowania lepiej ludzi do pracy u pojawiających się inwestorów. To na poziomie szkolnictwa średniego, ponad gimnazjalnego i szkolnictwa uniwersyteckiego i szkół wyższych.

Drugi cel czyli najwyższe standardy obsługi inwestorów to jest zarówno obsługa tzw. przed inwestycyjna, kiedy walczymy o inwestorów. Co chcielibyśmy zmienić i robić lepiej to przede wszystkim lepiej traktować nasze lokalne gdańskie firmy, bo tak jak popatrzymy nawet na takie obszary jak Port czy chociażby Kokoszki tam najwięcej na dzień dzisiejszy miejsc pracy i najwięcej inwestują nasze pomorskie firmy, które osiągnęły pewien poziom rozwoju i muszą tworzyć i budować nowe zakłady pracy, nowe centra logistyczne, a z drugiej strony te firmy cieszą się czy korzystają w mniejszym stopniu wsparcia niż inwestorzy zagraniczni. Chociażby cały czas granty rządowe głównie są dostępne dla inwestorów zagranicznych. My chcielibyśmy lepiej dbać o naszych gdańskich, pomorskich przedsiębiorców. W parku chociażby przemysłowym w Kokoszkach, gdzie obecnie udało nam się pozyskać dwadzieścia kilka projektów inwestycyjnych 2/3 tych projektów to są nasi gdańscy czy pomorscy inwestorzy i przedsiębiorcy. Tu chcielibyśmy również rozwijać system tej opieki po inwestycyjnej, czyli kiedy przedsiębiorca i inwestor już się pojawi, realizuje swój projekt, a potem ten projekt jest na poziomie operacyjnym. Przede wszystkim rozwijać i zwiększać poziom profesjonalnej obsługi tych projektów inwestycyjnych, ale też potem jakby na bieżąco rozwiązywać wszystkie problemy, które mają przedsiębiorcy i inwestorzy już działający, funkcjonujący w Gdańsku. Trochę odrębnym działaniem są wszystkie projekty i rozwijanie współpracy w ramach partnerstwa publiczno - prywatnego. To są takie projekty jak chociażby Wyspa Spichrzów, Forum Radunia czy Forum Gdańsk jak dzisiaj można przeczytać na stronach internetowych, przyszła spalarnia czy miejmy nadzieję w tej czy w innej formule parkingi kubaturowe obsługujące Śródmieście Miasta Gdańska. Myślę, że w ramach programu operacyjnego powinniśmy cały czas wymyślać i analizować nowe projekty, które w formule partnerstwa publiczno - prywatnego mogą być realizowane skoro są projekty, które można realizować wspólnie z inwestorem, przerzucać na niego część ryzyk, a przede wszystkim przerzucać na niego dużą część zaangażowania kapitałowego. Te projekty, jeżeli zostaną opracowane, przygotowane to chcielibyśmy dobrze promować, docierać do jak największej ilości potencjalnych podmiotów i inwestorów, a na końcu oczywiście chcielibyśmy je wspólnie realizować i w ten sposób też budujemy te wszystkie wskaźniki wykonania i realizacji tego programu operacyjnego.

Trwała globalna rozpoznawalność Gdańska i obszaru metropolitalnego. To są też takie trzy działania. To co ja zwróciłem uwagę realizując programy unijne w ramach poprzedniej perspektywy głównie misje gospodarcze, na które zabieraliśmy naszych lokalnych przedsiębiorców to jest to, że my jakby po pierwsze nie dyskontujemy sukcesu naszych gdańszczan, naszych gdańskich firm. Po drugie nie znamy całej tej sieci firm i gdańszczan, którzy już funkcjonują na świecie. Jeżdżąc nawet do Stanów Zjednoczonych z firmami informatycznymi byliśmy zadziwieni jak dużo osób z Polski i z Gdańska ulokowało się w największych korporacjach amerykańskich w Stanach Zjednoczonych. Tam mieliśmy akurat okazję wizytować Dolinę Krzemową czy chociażby Seattle. Cała ta misja odbyła się dzięki wsparciu dużej ilości gdańszczan, którzy pracują w takich firmach jak Google, Facebook czy Microsoft. To jest nasz pomysł na następne 5 lat, żeby wykorzystać przede

wszystkim gdańszczan, którzy rozlokowani są po świecie i uczynić ich swego rodzaju ambasadorami Gdańska w pozyskiwaniu inwestorów. To co mówił również wcześniej przy okazji diagnozy pan Maciej, my będziemy w stanie pozyskiwać pewne przewagi i pozyskiwać inwestorów, jeżeli będziemy mieli ludzi i pracowników, którzy będą w stanie spełnić oczekiwania inwestorów i naszych przedsiębiorców. Cześć na pewno z tych pracowników będzie w stanie wykształcić czy będziemy starali się wykształcać na poziomie szkolnictwa ponadgimnazjalnego czy wyższego, ale na pewno cześć tych ludzi musimy pozyskać i przekonać do przemieszczenia się i do przeprowadzki do Gdańska czy do obszaru metropolitalnego. Stąd chcielibyśmy się skupić na promowaniu Gdańska i metropolii jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania.

Ostatnie działanie to jest wspieranie rozwoju istniejących wydarzeń biznesowych. Gdańsk dzięki tym wszystkim dużym inwestycjom i cała metropolia jak chociażby filharmonia, stadion, Amber Expo, ECS czy Teatr Szekspirowski przyciąga coraz większą ilość dużych wydarzeń gospodarczych i to nie tylko targi, nie samo Amber Expo, ale również takie imprezy jak wspomniany InfoShare, Smart Metropolia, Social Media Convent i wiele innych, które przyciągają tysiące uczestników. Tu jeżeli chodzi o ten przemysł spotkań to również chcielibyśmy rozwijać te wydarzenia w ciągu najbliższych 5 lat w ramach tego programu operacyjnego. Pokróćce to jest to co chcielibyśmy robić w ramach Atrakcyjności Inwestycyjnej.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Dziękuję bardzo. Przechodzimy do pytań.

PUNKT - 3a

Dyskusja, wnioski.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Takie rzeczy, które mi się nasunęły w trakcie prezentacji jednego i drugiego pana. Pierwsza rzecz. Mówiliśmy tutaj o tym, że w Gdańsku są takie naturalne miejsca, gdzie zwłaszcza ta działalność i związana z przemysłem i związana z parkami biurowymi będzie się koncentrować, bo po prostu innych miejsc w Gdańsku nie mamy. Myślę tutaj o Porcie, o parku w Kokoszkach i strefie biurowej czy w Oliwie czy wokół lotniska. Pierwsza rzecz dotycząca tego tematu, czy w wypadku nowych inwestycji przemysłowych nie boimy się tego, że to co było chociażby w przypadku Kokoszek, że będą obecne protesty mieszkańców, że to jest działalność uciążliwa i wpływająca na życie w mieście i życie okolicznych mieszkańców. To jest pierwsza rzecz. Druga rzecz zupełnie odrębna to temat związany z dostępnością komunikacyjną tych miejsc, bo myślę, że to jest też bardzo istotna rzecz i w teraz po otwarciu tunelu cały temat portowy na pewno się uruchomi dużo lepiej komunikacyjnie, czy po otwarciu PKM-ki na przykład temat wokół lotniska też komunikacyjnie bardzo zyska. Natomiast z punktu widzenia miasta, jego zarządzania i to na co mamy wpływ jako radni, temat związany z komunikacją społeczną. Nie wszyscy do terenów portowych muszą dojechać własnym

samochodem. Na pewno się to zmieni komunikacyjnie po otwarciu właśnie tunelu, więc takie tematy właśnie na bieżąco, które mi przyszły do głowy.

Pan Alan Aleksandrowicz - Prezes Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego, koordynator Programu Operacyjnego Atrakcyjność Inwestycyjna

Jeżeli chodzi przede wszystkim o przemysł, myślę, że cała działalność przemysłowa w samym Gdańsku ona ma szansę uzyskać akceptację społeczną tylko w trzech obszarach. Port i oczywiście tereny stoczniowe. Myślę, że dużo się zadzieje w krótkim czasie na wyspie Ostrów, bo tam się dzieją duże procesy restrukturyzacyjne. Częściowo niestety również na pewno jakiś obszar wyspy Ostrów będzie zamrożony z uwagi na upadłość Hydrobudowy. Drugi obszar to jest oprócz portu i terenów stoczniowych to jest sąsiedztwo Rafinerii, Oczyszczalni Wschód czyli Płonie i trzeci obszar to Kokoszki. Ja się oczywiście w pełni zgadzam, ale też będziemy robić wszystko, żeby Kokoszki przemysłowo rozwijać, czyli zwiększać obszar samego Parku w Koszkach. Na pewno nie możemy tam dalej lokować projektów z tego segmentu ciężkiego przemysłu, z uwagi na, tego procesu nie odwrócimy, rozwój obszarów mieszkaniowych i w samych Kokoszkach i w Kiełpinie i w innych lokalizacjach, ale na pewno chcielibyśmy lokować tam projekty z zakresu lekkiej produkcji, zaawansowane technologicznie, centra bazo-danowe i logistykę. Każdy jakby z tych obszarów to jest temat na odrębną dyskusję. Jeżeli chodzi o Kokoszki to priorytetem na pewno jest rozbudowa ulicy Kartuskiej. Nasza agencja zaangażowała się w przygotowanie dokumentacji projektowej do poziomu już nawet nie pozwolenia na budowę, bo wiemy, że tam pozwoleń nie będzie, będą zezwolenia na realizację inwestycji drogowej w układzie dwujezdniowym do granic miasta. Próbuje przekonać też Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, ale to niestety priorytetem na dzień dzisiejszy nie jest, żeby przynajmniej na poziomie koncepcji pomyśleć o rozbudowie Kartuskiej w tym samym układzie dwujezdniowym aż do wjazdu na Obwodnicę Metropolitalną. Na razie mamy opory z przekonaniem Generalnej Dyрекcji Dróg Krajowych i Autostrad. Ten nasz projekt budowlany zakończy się na granicy miasta Gdańska. Wspólnie z Wydziałem Programów Rozwojowych wpisujemy i robimy wszystko, żeby wpisać ten projekt na listę Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. To jest w zasadzie konieczność, żeby ten obszar gospodarczo mógł się dalej rozwijać. Inną kwestią jest oczywiście komunikacja publiczna. Sytuacja tak dynamicznie się zmienia, że widać, że na dzień dzisiejszy PKM-ka w zasadzie tego obszaru w tej formule, która teraz jest, nie obsłuży. Mówię o tysiącach mieszkańców, którzy żyją w tym obszarze i w tej dzielnicy czy dzielnicach jak i o tysiącach osób, które pracują i w Parku Przemysłowym jak i we wszystkich zakładach wzdłuż ul. Budowlanych, Nowatorów i innych ulic. To widać jak są rozłożone przystanki kolei metropolitalnej. Jeden jest przed obwodnicą w okolicach Auchan, a drugi aż w okolicach Matarnii. Według mnie koniecznością jest, żeby w tej perspektywie unijnej przewidzieć kolejny przystanek, który będzie albo pośrodku tego odcinka, albo będzie wprost wjeżdżał gdzieś na tory w Kokoszkach, właśnie tam, gdzie jest dawna rampa kolejowa, stara trasa Żukowo. Jeżeli tego nie zrobimy, może to być wjazd i wyjazd, to tak naprawdę PKM-ka nie obsłuży tego obszaru. Ona będzie jechać dalej, a tysiące ludzi zarówno mieszkańców jak i pracowników dalej będzie generować ruch samochodami, albo będą skazani tylko po prostu na komunikację samochodową. Jeżeli chodzi z kolei o tunel tu aktywnie z Zakładem Transportu Miejskiego pracujemy and tą docelową siatką połączeń, która się pojawi, autobusową, od strony Nowego Portu do Stogów, bo to będzie jedna linia, jak i w

drugą stronę, czyli od strony Gdańska ta linia, która jedzie teraz aż do, w zasadzie, Westerplatte, tak żeby również od strony Gdańska autobus jeździł w drugą stronę, a sami na razie na odcinku od ul. Nowej Kaczeńce, którą budujemy, inwestujemy w taki ciąg pieszo - jezdny, który skomunikuje ten obszar z węzłem Wosia Budzysza i tam przewidujemy na tym węźle Wosia Budzysza taki węzeł duży autobusowo - tramwajowy, który będzie głównym węzłem obsługującym obszary centrum logistycznego. Na pewno jeżeli chodzi o połączenia autobusowe to po drodze również zbudujemy jeden przystanek w pobliżu centrum logistycznego i powstającego biurowca Koga, który będzie również dowoził ludzi w to miejsce. Tu myślę zmieni się dużo. Najmniej pewnie jeżeli chodzi o sam ten obszar Płoni i sąsiedztwa Rafinerii oraz Oczyszczalni Wschód. Tam pewnie zostanie to co pozostanie. Będziemy starali się na pewno inwestować w przebudowę i podniesienie standardu ulicy Benzynowej, który na dzień dzisiejszy jest bardzo zły. Tam jeżdżą te autobusy, wjeżdżają nawet na wał przeciwpowodziowy. W to chcielibyśmy też zainwestować duże środki, żeby w ten sposób zwiększyć atrakcyjność tego obszaru. Oczywiście dla każdego rodzaju dużego projektu przemysłowego będą i są wykonywane raporty i cała procedura oddziaływania na środowisko i tu będziemy zawsze zabiegać, żeby mieszkańcy czynnie się włączali, i żeby głos mieszkańców był uwzględniany przy realizacji inwestycji przemysłowych.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Dziękuję. Jeszcze jedno ostatnie pytanie. Pytanie na temat lotniska i dostępności, którą mamy jeżeli chodzi o możliwości komunikacji lotniczej. Czy to, że jesteśmy oknem na świat jeżeli chodzi o Polskę jeżeli chodzi o kierunki Skandynawskie plus, że mamy połączenia z głównymi hubami, które obsługują nas, czyli Warszawa czy porty niemieckie Frankfurt i Monachium to czy to jest czynnik wystarczający czy należy rozwijać jeszcze jakieś kierunki, należy wspomagać działalność Portu Lotniczego tak, żeby to wpływało jeszcze bardziej na temat atrakcyjności inwestycyjnej?

Pan Alan Aleksandrowicz - Prezes Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego, koordynator Programu Operacyjnego Atrakcyjność Inwestycyjna

Na pewno ilość połączeń trzeba cały czas wspierać i rozwijać. To, że obecnie z Gdańska latają samoloty do kilkunastu portów lotniczych w Skandynawii spowodowało, że ostatnio tak dużo napłynęło inwestycji właśnie z Norwegii czy z Finlandii i to zarówno duże inwestycje w centra finansowe, informatyczne jak chociażby takich koncernów jak Kemira, Meca czy Det Norske Veritas, które na bardzo duże centrum inżynierijno - technologiczne w Gdyni czy chociażby Schibsted. Także to będziemy wspierać. My chcielibyśmy się przede wszystkim zaangażować w coś co na razie jest hasłem, ale też się dzieje trochę spontanicznie, czyli w tworzenie Airport City. Myślę, że w momencie, kiedy ruszy PKM-ka naturalnie na tereny wokół węzła PKM-ki zaczną się pojawiać również nowi inwestorzy. Tutaj samo miasto ma trochę terenów inwestycyjnych ok. 10 ha, ale są projekty, które już zaczęły się dziać jak BCB czy tereny inwestycyjne należące do właścicieli prywatnych, które liczymy zostaną w miarę dość szybko zagospodarowane przez nowych inwestorów. Wiem, że niezależnie od tego co my będziemy robić tutaj w ramach tego programu operacyjnego ...

Pani Katarzyna Drozd - Wiśniewska - Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Gospodarczej

Jest to również zapisane jako jedno z działań kluczowych w Programie Operacyjnym Mobilność i Transport na tym trzecim, najniższym poziomie.

Pan Alan Aleksandrowicz - Prezes Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego, koordynator Programu Operacyjnego Atrakcyjność Inwestycyjna

Z drugiej strony na pewno do lotniska będzie ciążyć cała duża strefa przemysłowa, która się tworzy i będzie tworzyć po stornie Żukowa, czyli to wszystko, co się dzieje z RENK-iem. Tam samo Żukowo zmieniło na obszarze kilkuset hektarów plany zagospodarowania przestrzennego pod przemysł i usługi. W zasadzie cały ten obszar pomiędzy naszym lotniskiem, a tym wszystkim co jest za RENK-iem i za Owczarnią. Wiem, że jest już pierwsza grupa inwestorów, która przede wszystkim chce inwestować w dodatkową stację PKM-ki między Baninem a Osową i połączenia komunikacyjne, w budowę ul. Meteorytowej po stornie Gdańska i Dębowej po stronie Żukowa, czyli połączenie tego obszaru z węzłem Owczarnia. Także myślę, że lotnisko również zaktywizuje ta strefę inwestycyjną.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Dziękuję serdecznie. Czy są jakieś inne pytania z sali? Pani radna Kołakowska była pierwsza, radna Dulkiewicz, radny Koralewski.

Radna Anna Kołakowska

Inwestycje przemysłowe w sąsiedztwie mieszkańców na ogół obniżają, można powiedzieć, jakość życia na danym terenie. Myślę konkretnie o Wyspie Stogi. Czy w związku z tym jest planowana jakaś rekompensata dla mieszkańców, tak, żeby jednak ta jakość życia na Stogach była lepsza, bo jest to jednak bardzo zaniedbana dzielnica. Rozwój przemysłu to jest odebranie kolejnych terenów zielonych. Rozumiem, że one i tak są przeznaczone pod inwestycje przemysłowe, niemniej jednak dla mieszkańców Stogów to są tereny zielone, tak samo jak i plaża. Myślę, że część tej plaży tracą. Czy bierzecie państwo pod uwagę to, żeby takie zrobić inwestycje, które zrekompensują mieszkańcom Stogów to, że w bliskim sąsiedztwie będą mieli dalszy rozwój przemysłu?

Pan Alan Aleksandrowicz - Prezes Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego, koordynator Programu Operacyjnego Atrakcyjność Inwestycyjna

Staramy się lobbować i orędownać. Nie ukrywam, że tutaj najbardziej aktywnym podmiotem oprócz nas samych to jest głównie elektrociepłownia i EDF, która na części terenów w pobliżu ulicy Sucharskiego przygotowuje i planuje. Zobaczmy co będzie. To będzie zależało pewnie w dużej mierze od otoczenia regulacyjnego, ale EDF planuje zbudowanie nowej elektrociepłowni gazowej. EDF ma taki fundusz, w którym wspierał i wspiera różne inicjatywy dla Stogów. Dzięki temu funduszowi udało się gdzieś tam zrealizować ze dwa place zabaw. Dorzucili się również do projektów orlików. Ciężko się rozmawia z samym EDF-em, choć uważam, że powinny się w to włączyć również inne firmy jak chociażby DCT, terminal kontenerowy czy inne terminale. Nie ukrywam, że jeżeli chodzi o ich wsparcie, to ono jest bardzo, bardzo małe. EDF myślę, że będzie wspierał na pewno Stogi, szczególnie w momencie, kiedy nastąpi wygaśnięcie ciepłowni Zawisłańska, bo też trzeba się wczuć w EDF. EDF chciałby, żeby do Stogów mogło docierać ciepło

systemowe, ciepło systemowe, które produkuje Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej. Obecnie Stogi zaopatrywane są głównie z ciepłowni Zawiańska, jako dystrybutor, oczywiście, ale GPEC-owi ciepło sprzedaje EDF. Na dzień dzisiejszy Stogi są taką autonomiczną dzielnicą. Na szczęście ruszyły już plany przygotowawcze do wygaśnięcia ciepłowni Zawiańska. To jest mimo wszystko jeden z największych trucicieli. Myślę, że jeżeli faktycznie dopniemy Stogi do ciepła systemowego i do systemu energetyki ciepłej Gdańska to i EDF będzie się angażował nawet więcej niż do tej pory. My zawsze lobbowaliśmy i staraliśmy się lobbować taki projekt Pustego Stawu. Wiem, że w ramach Budżetu Obywatelskiego i pewnych działań DRMG pierwsze działania inwestycyjne jeśli chodzi o Pusty Staw zaczęły się dziać. Myślę, że to jest tylko początek kolejnych inwestycji wokół projektu Pusty Staw. Oczywiście będziemy się starali i my jako Agencja, ale przede wszystkim przekonywać tych inwestorów, którzy wchodzi do tej dzielnicy, żeby w jakiś sposób rekompensować i wspierać rozwój dzielnicy Stogi, który moim zdaniem będzie takim naturalnym zapleczem mieszkaniowym dla tych wszystkich projektów inwestycyjnych.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Dziękuję. Pani przewodnicząca Dulkiwicz.

Radna Aleksandra Dulkiwicz

Dziękuję panie przewodniczący. Panie prezesie ja mam tylko takie pytanie dotyczące tego na ile w przygotowaniu tego programu brali udział także przedsiębiorcy, bo bardzo cieszy mnie to, że to co pan mówił, że przy przygotowaniu tego programu myśleliście państwo także o naszych lokalnych przedsiębiorcach, przedsiębiorcach z Gdańska i pytanie na ile rzeczywiście założenia poczynione tutaj odpowiadają na ich realne potrzeby? Dziękuję.

Pan Alan Aleksandrowicz - Prezes Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego, koordynator Programu Operacyjnego Atrakcyjność Inwestycyjna

Na samym wstępie mówiłem, że ten program był tworzony przez grupę ok. 20 osób zaangażowanych z różnych środowisk od tych największych TUZ-ów czyli Lotosu, Energii, Portu poprzez firmy, które zdecydowały się tutaj zainwestować zagraniczne, różnego rodzaju centra usług finansowych czy informatycznych, deweloperów, ale też Startup-ów i małe przedsiębiorstwa, także myślę, że jest to dokument dość reprezentacyjny jeżeli chodzi o wyniki tych prac.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Dziękuję. Radny Koralewski bardzo proszę.

Radny Kazimierz Koralewski

Panie prezesie jakie mierniki stosuje GARG do analizy efektów wspierania w kontekście zwiększenia czy podwyższenia skuteczności w pozyskiwaniu inwestorów, czyli dając ulgi tracimy pieniądze, ale pozyskujemy inwestorów, to powinniśmy zyskiwać. Jakie wskaźniki GARG stosuje? Czy w ogóle do tego jest zobligowany? Dziękuję.

Pan Alan Aleksandrowicz - Prezes Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego, koordynator Programu Operacyjnego Atrakcyjność Inwestycyjna

My jakby prowadzimy taką naszą małą analitykę. Nazywany to efektem mnożnikowym czyli tak naprawdę jakie zyski i dochody budżetowe czerpie strona publiczna, czyli nie sama Gmina, ale też Skarb Państwa z każdego projektu inwestycyjnego. Chodzi tu zarówno o miejsca pracy, zarówno o wpływy szacunkowe, wpływy podatkowe z podatku od nieruchomości. Pamiętajmy, że generalnie jeśli chodzi o zachęty inwestycyjne i programy pomocowe to dotyczą obszaru, z których na dzień dzisiejszy nie ma żadnych podatków, czyli nic nie dostajemy, jesteśmy na zero i albo trochę zastymulujemy i zachęcimy inwestorów, żeby zainwestowali, pobudowali swoje zakłady, fabryki czy centra magazynowe i za lat 2, 3 wygenerujemy dodatkowe dochody budżetowe dla budżetu, albo generalnie nie zrobimy nic i zostaniemy z tym zerem, a więc my dla każdego obszaru tam, gdzie jesteśmy, tam, gdzie jesteśmy zaangażowani robimy tą analizę jeżeli chodzi o wpływy z podatku PIT, CIT, nawet szacunkowe wpływy z podatku VAT, bo przecież znamy wartość każdego projektu inwestycyjnego to wiemy jaki podatek VAT z tego projektu zostanie odprowadzony do budżetu państwa. Nowe miejsca pracy. Jeżeli chodzi o nowe miejsca pracy to wchodzimy już w ten prawdziwy efekt mnożnikowy, czyli każda osoba, która pracuje na projekcie inwestycyjnym konsumuje, wydaje pieniądze tutaj w Gdańsku, żeby nakręcać nasz popyt gospodarczy. I oczywiście takie proste rzeczy jak ilość projektów inwestycyjnych nowych inwestycji, które udaje się pozyskać i przekonać do inwestowania w Gdańsku.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Dziękuję. Przewodniczący Strzelczyk.

Radny Grzegorz Strzelczyk

Mam pytanie odnośnie wyspy Stogów i uzupełnić chciałem wypowiedź odnośnie EDF-u. EDF wspólnie z Gaz de France chce budować elektrownię 400 MW także celem jako takim jest dostarczenie energii w Polsce północnej, bo jesteśmy tutaj trochę białą plamą, z jednej strony, z drugiej strony mamy dość ubogi, żeby nie powiedzieć mocno opóźniony technologicznie system przesyłowy i nawet gdybyśmy chcieli pozyskać większą ilość energii z południa kraju to jest to praktycznie niemożliwe i to jest, tak jak powiedziałem, główny cel EDF-u i Gaz de France. To ciepło skojarzone dla Stogów to jest jako odpad od produkcji energii. To też trzeba mieć tego świadomość. Jeżeli rzeczywiście zepnie się to biznesowo Francuzom to pobudują to i tym samym rejon ulicy Sucharskiego stanie się taką Mekką energetyczną. Pan nie wymienił takiego głównego inwestora, który już jest obecny w tym terenie czyli PERN. W Górkach Zachodnich jest stara baza PERN-u. Teraz buduje się w okolicach ul. Sucharskiego nowa baza. Na terenach po Siarkopolu również będzie w przyszłości budowana baza paliw płynnych. Także rzeczywiście w tym rejonie miasta tworzy nam się taka Mekka powiedziałbym centrum energetyczne szeroko rozumiane łącznie z centrami logistycznymi, które już w tej chwili się rozbudowują przy okazji DCT i logistyki paliw płynnych, bo to jest i Naftoport i baza paliw w Porcie Północnym, ale również z czasem, jeżeli ta baza produktowa powstanie na terenie Siarkopolu to tam też nabrzeża OPP będzie również służyło załadunkom i przeładunkom generalnie paliw płynnych. Także rzeczywiście w tym rejonie tworzy się takie centrum szeroko rozumiane

energetyczne i tutaj, szczerze mówiąc, dla mieszkańców Stogów perspektyw specjalnych nie ma, ale też o tym wiadomo jest od lat 70-tych, że Stogi, rejon dzielnicy Stogi był przewidziany głównie pod tą działalność przemysłową. Dziękuję.

Pan Alan Aleksandrowicz - Prezes Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego, koordynator Programu Operacyjnego Atrakcyjność Inwestycyjna

Na pewno toczy się dyskusja, ale myślę, że tu miasto będzie się bardzo wstuchiwać w głos mieszkańców. Wtedy pewnie by były też i duże rekompensaty, ale myślę, że te rekompensaty by nie zrekomensowały tego co stracimy. Mówię o dyskusji na temat dalszego rozwoju samego Portu. Są takie dwie koncepcje, które się jakby gdzieś cały czas w głowach kotaczą. Jedna jeszcze z lat 70-tych, rozszerzenie terminali aż w zasadzie do ujścia Wisły i poświęcenie całej plaży, czyli te koncepcje jeszcze profesora Andruszkiewicza i myślę, że wszyscy inwestorzy zdawaliby sobie sprawę, że rekompensaty wtedy dla dzielnicy musiałyby iść w dziesiątki albo setki milionów, a to co stracimy na Stogach musielibyśmy odtwarzać na Wyspie Sobieszewskiej. Albo ta koncepcja, którą teraz lansuje Zarząd Morskiego Portu czyli koncepcja portu zewnętrznego, pójdzie mocno w morze. Na pewno bardzo kapitałochłonna, także każdej będziemy się dokładnie przyglądać.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Dziękuję. Radny Stybor.

Radny Wojciech Stybor

Dwa pytania dotyczące jeszcze tej części, którą omawiał pan przed panem prezesem. Nie rozumiem pewnej rzeczy, bo tutaj jest tak, że pod względem twardych czynników lokalizacji Gdańsk nie dorównuje ośrodkom konkurującym Krakowowi, Poznaniowi, Wrocławowi i jedynie całe Trójmiasto ma szansę konkurować z tymi ośrodkami. Biorąc pod uwagę tereny inwestycyjne, o których pan prezes wspominał czyli jakby lokowanie nowych ośrodków przemysłowych. Myślę, że całe Trójmiasto też nie dysponuje takowymi, włączając Gdynię. Chyba, że mówimy o całej metropolii czyli jeszcze o tych gminach kaszubskich. To jest pierwsze. Prosiłbym o wyjaśnienie tych twardych czynników. Druga rzecz to jest rzecz związana ze współpracą z Uniwersytetem Gdańskim, a mianowicie chodzi o skandynawistykę, bo rzeczywiście dostępność nas kadr mówiących u nas w językach skandynawskich jest dość dobra, aczkolwiek wciąż niewystarczająca i myślę, że tutaj należałoby bardzo mocno jednak rozwinąć tą współpracę i pozyskiwać tych ludzi z rynku, aczkolwiek wiadomo, że Skandynawowie swobodnie porozumiewają się w języku angielskim, więc nie jest to problem. Mimo wszystko języki skandynawskie są bardzo ważne jeżeli chodzi o kwestie nawet rekomendacji w biznesie, ponieważ Skandynawowie mają też specyficzny sposób funkcjonowania w biznesie i tam jednak rekomendacja jest bardzo ważna. Jeszcze jedna sugestia, o której się nie mówi, nie zauważyłem tutaj, a mianowicie, bo był wspomniany ten temat Portu i pozyskiwania klientów dla tego Portu na przyszłość. Czy nie zastanawialiście się nad np. organizacją metropolitalnego biura handlowego w Pradze i w Bratysławie, którzy są potencjalnymi klientami naszych portów? Dziękuję.

Pan Alan Aleksandrowicz - Prezes Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego, koordynator Programu Operacyjnego Atrakcyjność Inwestycyjna

Zacznę od ostatniego pytania. Z klastrem transportowo - logistycznym przymierzamy się do takiego biura w Pradze i w Czechach. Musimy zbudować odpowiednią grupę interesariuszy, którzy partycypowali by również w kosztach tego biura i przede wszystkim zidentyfikować odbiorców po drugiej stronie na poziomie właśnie Czech i Słowacji. To, że ta promocja idzie na południe to chociażby przykładem jest obecny kongres w Katowicach, gdzie Port z głównymi terminalami stworzył i dzisiaj ono funkcjonuje takie miasteczko portowe i przez kolejne 2-3 dni te miasteczko będzie funkcjonować właśnie z myślą o wszystkich uczestnikach i firmach, które uczestniczą w kongresie Katowickim z południa Polski, ale nawet z Czech i ze Słowacji. Jeżeli chodzi o twarde czynniki to te czynniki to właśnie to co musimy zmienić w ramach tego programu operacyjnego. Z jednej strony brak już dużych terenów inwestycyjnych takie, które chociażby teraz funkcjonują i są w Polsce, na duże projekty motoryzacyjne i przemysłowe. Takie tereny są chociażby w Stargardzie Szczecińskim, przy zakładach BlackStone i Cargotec, w Środzie pod Poznaniem, czyli duże tereny inwestycyjne o powierzchni kilkuset hektarów dobrze uzbrojone, najlepiej kontrolowane przez samorządy czy Specjalne Strefy Ekonomiczne. Ten na pewno czynnik twardy, który do tej pory nas dyskwalifikował to mimo wszystko peryferyjne położenie. Przy lokalizacji chociażby zakładów Volkswagena czy dużych baz logistycznych Amazona tam od razu zawężono krąg poszukiwań. To były tereny północno - zachodnich Czech i w zasadzie zachodnio - południowa Polska. Ci inwestorzy szukają miejsca, które byłoby środkiem Europy Środkowej, czy Środkowo - Wschodniej. My nie jesteśmy tym środkiem. Na pewno jesteśmy bardzo ważną lokalizacją dla segmentu skandynawskiego, ale jeżeli ktoś myśli o lokowaniu dużego projektu, który obsługiwałby Europę Środkową to trzeba powiedzieć, że jesteśmy położeni peryferyjnie. Nawet po zbudowaniu wszystkich autostrad, dużych połączeń typu S6 czy S7 tej peryferyjności nie przeskoczymy. To co jest czymś, myślę, co będzie nas zawsze dyskwalifikować jeżeli chcemy pozyskiwać pewnego rodzaju projekty na terenie Gdańska, Gdyni czy Sopotu to to, że my nigdy nie będziemy konkurencyjni cenowo i kosztowo. Ten projekt chociażby ze względu na koszty nabycia nieruchomości w Gdańsku czy Gdyni, o Sopotie już nie mówię będzie dużo droższe niż ulokowanie tego projektu gdzieś w obszarze metropolitalnym w Żukowie, w Nowym Dworze, Cedrach czy gdziekolwiek indziej, bo u nas ten metr kwadratowy będzie kosztował po 200-300 zł, a w Cedrach czy w Żukowie kilkanaście czy kilkadziesiąt i również koszty będą wyższe tutaj niż w innych lokalizacjach. Myślę nawet, że wynagrodzenia jeśli chodzi o Gdańsk są wyższe niż w Cedrach Wielkich czy w Nowym Dworze, ale na pewno każdy wielki projekt inwestycyjny tak jak zakłady motoryzacyjne, które się pojawią gdzieś na obszarze metropolii my będziemy również beneficjentem tego projektu chociażby dlatego, że częściowo pracownicy w tych zakładach to będą mieszkańcy Gdańska i Trójmiasta. Jeżeli chodzi o samą Skandynawistykę. Dużo pracujemy nad tym z naszymi uczelniami. Dużo trudniej niestety pracuje się z naszymi uczelniami publicznymi, a dużo szybciej i łatwiej z uczelniami prywatnymi. Pewne rzeczy, o których rozmawiamy z naszymi uniwersytetami, tak powiem szeroko, państwowymi, od lat chociażby Sopotcka Szkoła Wyższa czy Wyższa Szkoła Bankowa wdrażają w kilka miesięcy i to bardzo blisko współpracując z pracodawcami. Jeżeli chodzi o Uniwersytet Gdański to jest cały czas wszystko na poziomie dyskusji. Tu na pewno najbardziej palącym problemem jest filologia fińska. Takich osób, które mówią po szwedzku, duńsku, fińsku czy norwesku mamy już całkiem dużo. Mamy

dużo projektów z Finlandii, a cały czas dość małą grupę, która się posługuje tym językiem. Chociaż ostatnio Finowie się obrazili, kiedy ich określiłem Skandynawami. Oni twierdzą, że nie leżą w Skandynawii, oni są Finlandią. Oczywiście to nie jest sam język, ale nawet nie chcą, żeby ich nazywać Skandynawami. Prawdą jest, że w dużej mierze osoby, które pracują w tych dużych projektach fińskich jak Kemira czy chociażby Metsaliitto. Tam część osób z językiem fińskim to są poszukiwane osoby w całym kraju. One się relokują, przeprowadzają, żeby móc pracować u tych inwestorów. Czyli coś co jest bardzo pilne to jest wsparcie dla nauki języka fińskiego.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady, Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG

Dziękuję bardzo. Nie widzę więcej pytań. Szanowni państwo przypominam, że do końca kwietnia można nadsyłać uwagi czy propozycje do wszystkich programów operacyjnych, do tego także. Przypominam jednocześnie, że w czwartek mamy dwa kolejne programy tzn. program dotyczący Edukacji i program dotyczący Przestrzeni Publicznej. Natomiast ostatni program operacyjny 9 czyli Kultura i Czas wolny będzie przedstawiany podczas posiedzenia Komisji Kultury 29 kwietnia. Także to będą nasze ostatnie spotkania.

PUNKT - 5

Sprawy wniesione, wolne wnioski, korespondencja.

Radny Piotr Borawski - prowadzący obrady

Jeżeli nie ma żadnych spraw wniesionych zamykam posiedzenie Komisji Strategii i Budżetu.

Następnie Przewodniczący poszczególnych Komisji Rady Miasta Gdańska zamknęli posiedzenia swoich Komisji.

Posiedzenie zostało zakończone - godz. 18:00.

***Prowadzący obrady
Przewodniczący Komisji Strategii i Budżetu RMG***

Piotr Borawski

Protokół sporządzili:
Joanna Świeczkowska
Mariusz Feliński

URZĄD MIEJSKI W GDAŃSKU
Wydział Polityki Gospodarczej

GDAŃSK 2030
Strategia Rozwoju Gdańska
Program Operacyjny
INNOWACYJNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Gdańsk 20 kwietnia 2015

GDAŃSK 2030 PLUS STRATEGIA ROZWOJU MIASTA

Edukacja		Kultura i czas wolny		Infrastruktura	
Zdrowie publiczne i sport		Innowacyjność i przedsiębiorczość		Mobilność i transport	
Integracja społeczna i aktywność obywatelska		Atrakcyjność inwestycyjna		Przestrzeń publiczna	

PROGRAMY OPERACYJNE

stanowią kluczowy instrument realizacji Strategii.

**INNOWACYJNOŚĆ I
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ**

Co wynika z diagnozy?

**5
rekomendacji**

musimy przenieść je na:

**cele, działania, zadania,
przedsięwzięcia, projekty, inwestycje...**

- System edukacyjny w niewystarczający sposób wspiera rozwój postaw przedsiębiorczych oraz nowoczesnych kompetencji, przydatnych na rynku pracy
- Edukacja szkolna hamuje kreatywność dzieci, co nie sprzyja inicjowaniu przez nie działalności innowacyjnych w dorosłym życiu
- Przedsiębiorstwa rzadko kiedy angażują się w proces kształcenia, co odbija się na trudnościach w znalezieniu odpowiednio wykwalifikowanych pracowników

REKOMENDACJA 1

Wzmacniajmy **postawy przedsiębiorcze** oraz **kreatywność** wśród gdańszczan, w szczególności **najmłodszych**

- Gdańskie przedsiębiorstwa cechują się wysokim w skali kraju umiędzynarodowieniem, do czego w dużej mierze przyczynia się obecność portu morskiego
- Sektorem w szczególności nastawionym na działalność eksportową jest przetwórstwo przemysłowe. Przedsiębiorstwa z tej branży są zazwyczaj podmiotami prowadzącymi działalność o średniej lub dużej skali
- W przypadku mniejszych firm, które dominują w strukturze przedsiębiorstw, brakować może dostatecznej promocji, wsparcia informacyjnego oraz rozwoju kompetencji i kwalifikacji dla internacjonalizacji ich działalności

REKOMENDACJA 2

Dalej **umiędzynaradawiamy** gdańskie przedsiębiorstwa

- Generalnie, Polacy cechują się niskim poziomem zaufania oraz współpracy, co znajduje odzwierciedlenie również w sferze przedsiębiorczości i stanowi barierę rozwojową gdańskich firm
- Poziom współpracy między przedsiębiorstwami, a ich otoczeniem, w skład którego wchodzi zarówno inne przedsiębiorstwa, jak i sektor edukacji, nauki, IOB czy administracja, jest niezadowalający

REKOMENDACJA 3

Wspierajmy relacje biznesowe

- Poziom przedsiębiorczości w Gdańsku, choć wyróżnia się pozytywnie na tle województwa, to jest relatywnie przeciętny w odniesieniu do innych miast w kraju o porównywalnej wielkości
- Gdańsk jest jednym z najlepszych w Polsce miejsc dla rozwoju start-upów
- Gdańsk, jak każde duże miasto, jest miejscem o dużym zapotrzebowaniu na inicjatywy z zakresu ekonomii społecznej

REKOMENDACJA 4

Wspierajmy start-upy, rozwój istniejących firm oraz podmioty ekonomii społecznej

- Wśród przedsiębiorstw rośnie świadomość w zakresie roli innowacyjności w kreowaniu konkurencyjności firm
- Mechanizmy przekuwające wiedzę wytwarzaną w przedsiębiorstwach i ośrodkach badawczych w produkty są niewystarczająco efektywne. Hamuje to rozwój firm oraz nie przyczynia się do wzrostu ich innowacyjności
- Transfer wiedzy na linii gospodarka-nauka jest niezadowolający:
 - uczelnie i ośrodki badawcze mają niewielką świadomość co do przedmiotu oczekiwań przedsiębiorstw
 - przedsiębiorstwa nie mają dostatecznej wiedzy na temat dostępnych lokalnie zasobów badawczych

REKOMENDACJA 5

Zwiększajmy **poziom innowacyjności** gdańskich przedsiębiorstw

1. Zbudowanie środowiska dla wzmocnienia postaw przedsiębiorczych i kreatywnych

- 1.1. Kształcenie kluczowych kompetencji wśród dzieci i młodzieży
- 1.2. Identyfikacja oraz uzupełnienie braków kompetencyjnych i kadrowych w przedsiębiorstwach
- 1.3. Zwiększanie zaangażowania przedsiębiorstw w proces kształcenia zawodowego

2. Skuteczne i kompleksowe wsparcie dla gdańskich przedsiębiorstw

- 2.1. Rozwój systemu wsparcia dla istniejących przedsiębiorstw
- 2.2. Rozwój systemu wsparcia dla start-upów
- 2.3. Rozwój sektora ekonomii społecznej

3. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gdańskich przedsiębiorstw

- 3.1. Rozwój współpracy przedsiębiorstw z otoczeniem
- 3.2. Wsparcie rozwoju innowacji oraz branż kreatywnych
- 3.3. Zwiększenie transferu wiedzy między gospodarką i nauką

4. Ekspansja międzynarodowa gdańskich firm i organizacji

- 4.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji w obszarze umiędzynarodowiania
- 4.2. Wsparcie informacyjne umiędzynarodawiania

PROJEKT PROGRAMU OPERACYJNEGO
Innowacyjność i przedsiębiorczość

CELE OPERACYJNE I ZADANIA ROZWOJOWE

Wskazanie uspołnionych co do poziomu szczegółowości nazw celów operacyjnych i zadań.

Cel operacyjny	Zadanie
1. Zbudowanie środowiska dla wzmocnienia postaw przedsiębiorczych i kreatywnych	1.1. Kształcenie kluczowych kompetencji wśród dzieci i młodzieży
	1.2. Identyfikacja oraz uzupełnienie braków kompetencyjnych i kadrowych w przedsiębiorstwach
	1.3. Zwiększanie zaangażowania przedsiębiorstw w proces kształcenia zawodowego
2. Skuteczne i kompleksowe wsparcie dla gdańskich przedsiębiorstw	2.1. Rozwój systemu wsparcia dla istniejących przedsiębiorstw
	2.2. Rozwój systemu wsparcia dla start-upów
	2.3. Rozwój sektora ekonomii społecznej
3. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gdańskich przedsiębiorstw	3.1. Rozwój współpracy przedsiębiorstw z otoczeniem
	3.2. Wsparcie rozwoju innowacji oraz branż kreatywnych
	3.3. Zwiększenie transferu wiedzy między gospodarką i nauką
4. Ekspansja międzynarodowa gdańskich firm i organizacji	4.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji w obszarze umiędzynarodowiania
	4.2. Wsparcie informacyjne umiędzynarodawiania

V. WSKAZANIE KLUCZOWYCH DZIAŁAŃ W RAMACH ZADAŃ ROZWOJOWYCH

Wylistowanie kluczowych zadań (przedsięwzięć, programów miejskich, projektów, inwestycji) do zrealizowania w ramach celów operacyjnych w Programie

Zadanie rozwojowe	Kluczowe działanie
1.1. Kształcenie kluczowych kompetencji wśród dzieci i młodzieży	1.1.1 stosowanie innowacyjnych metod edukacyjnych, rozwijających kompetencje przedsiębiorcze dzieci i młodzieży np.: gamifikowanie zajęć szkolnych
	1.1.2 realizacja zajęć kreujących młodzieżowych liderów, prowadzonych przez lokalnych i zagranicznych przedsiębiorców np.: w formie letnich kolonii
	1.1.3 usprawnienie systemu doradztwa zawodowego w szkołach
	1.1.4 wspieranie i tworzenie w szkołach i na uczelniach kierunków i specjalności dedykowanych potrzebom rynku oraz utworzenie systemu łatwej i skutecznej zmiany kwalifikacji zawodowych
	1.1.5 kontynuacja projektów realizowanych dla dzieci i młodzieży przez Instytucje Otoczenia Biznesu, mających na celu rozwijanie postaw proprzedsiębiorczych, kompetencji miękkich i technologicznych oraz horyzontów zawodowych
	1.1.6 zmiana systemu doskonalenia nauczycieli, budowanie ekosystemu edukacyjnego w kooperacji z biznesem oraz samoorganizującymi się grupami edukacyjnymi
	1.1.7 rozwój umiejętności pracy zespołowej, dzięki utworzeniu etapowego konkursu dla szkolnych projektów grupowych
1.2. Identyfikacja oraz uzupełnienie braków kompetencyjnych i kadrowych w przedsiębiorstwach	1.2.1 ujednolicenie systemu identyfikowania potrzeb przedsiębiorców
	1.2.2 realizacja programów szkoleniowych, stażowych i edukacyjnych profilowanych pod kątem potrzeb przedsiębiorcy
	1.2.3 zwiększenie liczby projektów/zajęć związanych z nauką kodowania
	1.2.4 utworzenie profilowanych webinarium – doksztalcenie poprzez sprawdzone rozwiązania IT

	1.2.5 umożliwienie przedsiębiorcom wpływania na proces nauczania w szkołach - utworzenie Rady Ekspertów Przedsiębiorczości dla szkół
1.3. Zwiększanie zaangażowania przedsiębiorstw w proces kształcenia zawodowego	1.3.1 tworzenie przez przedsiębiorstwa klas dedykowanych w szkołach
	1.3.2 zwiększenie liczby oraz jakości partnerstw przedsiębiorstw i placówek edukacyjnych
	1.3.3 opracowanie oferty szkół dla biznesu (staże/praktyki)
	1.3.4 wypracowanie systemu małych zleceń kierowanych do szkół od przedsiębiorstw
2.1. Rozwój systemu wsparcia dla istniejących przedsiębiorstw	2.1.1 wyszukiwanie i uzupełnianie luk w systemie wsparcia merytorycznego na wszystkich etapach prowadzenia działalności gospodarczej
	2.1.2 skoordynowanie obecnie prowadzonych działań
	2.1.3 dalsze rozwijanie systemu doradztwa i mentoringu
	2.1.4 wprowadzenie systemu ulg w czynszach za lokale komunalne i zniżek w podatkach dla początkujących przedsiębiorców zrzeszonych w izbach
	2.1.5 zwiększenie ilości spotkań networkingowych
	2.1.6 utworzenie punktu informacyjnego o rynkach i klientach
	2.1.7 przeniesienie rozwiązań z systemu wsparcia startupów do branż tradycyjnych
	2.2. Rozwój systemu wsparcia dla start-upów
	2.2.2 usystematyzowanie spotkań branżowych i sieciujących
	2.2.3 stworzenie programu zawierającego finansowanie typu pre-seed
	2.2.4 tworzenie przestrzeni klasy B i C
	2.2.5 cykliczna organizacja konkursu dla startupów o międzynarodowym zasięgu
	2.2.6 utworzenie giełdy projektów - platformy szukania co-founderów i dzielenia się pomysłami/projektami
	2.2.7 tworzenie sieci firm i inwestorów
	2.2.8 utworzenie systemu ułatwiającego testowanie pomysłów biznesowych oraz prezentowanie inicjatyw
2.3. Rozwój sektora ekonomii społecznej	2.3.1. kreowanie i promocja pozytywnego wizerunku Podmiotów Ekonomii Społecznej jako gałęzi gospodarki, m.in. promocja dobrych praktyk gospodarczych i promocja misji społecznej
	2.3.2. zwiększenie liczby Klubów Integracji Społecznej i Centrów Integracji Społecznej oraz rozwój ich oferty
	2.3.3. zwiększenie zasobów i intensyfikacja wsparcia ekonomii społecznej
	2.3.4. współkreowanie rynków dla przedsiębiorstw społecznych (budowa relacji z MŚP, z sektorem publicznym, identyfikacja nisz itp.)
	2.3.5. edukacja i praktykowanie ekonomii społecznej w szkołach na wszystkich poziomach edukacji – spółdzielnie uczniowskie
	2.3.6. animowanie i wspieranie ekonomizacji sektora NGO (działalność gospodarcza i odpłatna działalność statutowa)
	2.3.7. tworzenie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla przedsiębiorstw społecznych
	2.3.8. zapewnienie infrastruktury i narzędzi dla rozwoju ekonomii społecznej
3.1. Rozwój współpracy przedsiębiorstw z otoczeniem	3.1.1 rozwój zinstytucjonalizowanej oraz nieformalnej współpracy w trójkącie przedsiębiorstwa-nauka-administracja
	3.1.2 wsparcie firm w kontaktach ze światem nauki i administracją
	3.1.3 zbudowanie systemu współpracy między Startupami i małymi przedsiębiorcami, a średnimi i dużymi podmiotami
	3.1.4 Miasto dostawcą potrzeb dla MŚP
	3.1.5 wybór animatorów/przedstawicieli grup interesów i ich cykliczne spotkania z Prezydentem

	<i>3.1.6 rozwój i popularyzacja CSR oraz wolontariatu</i>
<i>3.2. Wsparcie rozwoju innowacji oraz branż kreatywnych</i>	<i>3.2.1 tworzenie lokalnych centrów służących rozwojowi kreatywnej i innowacyjnej gospodarki, w tym utworzenie Centrum Kreatywności z Inkubatorem dla branż kreatywnych</i>
	<i>3.2.2 wspieranie międzysektorowych partnerstw, celem tworzenia przestrzeni i programów dla branż kreatywnych</i>
	<i>3.2.3 rozwój współpracy przedsiębiorców z agentami innowacyjności, o określonym autorytecie w świecie biznesu i nauki</i>
	<i>3.2.4 organizacja konkursów dla firm z branż kreatywnych o zasięgu międzynarodowym oraz lokalnym</i>
	<i>3.2.5 promocja sukcesów przedsiębiorców reprezentujących branże kreatywne i innowacyjne</i>
	<i>3.2.6 wsparcie dla prywatnych inicjatyw wyspecjalizowanych Inkubatorów oraz procesu rozwoju produktów innowacyjnych w firmach</i>
	<i>3.2.7 utworzenie akceleratora innowacji społecznej (m.in. identyfikacja innowacji, wybór innowacji do skalowania, eksperymenty testujące, wdrażanie przetestowanych innowacji) oraz promocja innowacji społecznej jako drogi rozwoju społecznego</i>
<i>3.3. Zwiększenie transferu wiedzy między gospodarką i nauką</i>	<i>3.3.1 przygotowanie rozwiązań dla wsparcia na etapie przechodzenia z badań naukowych do biznesu (akceleracji naukowa i biznesowa)</i>
	<i>3.3.2. powołanie „łączników wiedzy”- osób znających język biznesu i środowisko naukowe</i>
	<i>3.3.3. utworzenie programu realizującego potrzeby publiczne i zadania administracyjne w sposób biznesowy</i>
	<i>3.3.4 wzmocnienie istniejących i kreowanie nowych klastrów branżowych</i>
<i>4.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji w obszarze umiędzynarodowienia</i>	<i>4.1.1 rozbudowa systemu szkoleń</i>
	<i>4.1.2 ulepszenie systemu informacji o dostępnych możliwościach wsparcia</i>
	<i>4.1.3 nawiązanie trwałych relacji z zagranicznymi instytucjami otoczenia biznesu i centrami wsparcia NGO</i>
	<i>4.1.4 wsparcie lokalnych „konsorcjów eksportowych”</i>
	<i>4.1.5 sieciowanie firm z zagranicznymi funduszami Venture Capital</i>
	<i>4.1.6 finansowanie badań dot. potrzeb zagranicznych rynków</i>
	<i>4.1.7 realizacja programu częściowo finansującego wyjazdy na zagraniczne targi i konferencje</i>
<i>4.2. Wsparcie informacyjne umiędzynarodawiania</i>	<i>4.2.1 wprowadzenie systemu informacji o rynkach zagranicznych oraz platformy internetowej prezentującej gdańskie firmy i ich ofertę w językach obcych, a także bazę zagranicznych przedsiębiorców</i>
	<i>4.2.2 cykliczne spotkania poświęcone różnym rynkom</i>
	<i>4.2.3 powołanie grupy „Liderów Eksportu” oraz „Angel List”</i>

URZĄD MIEJSKI W GDAŃSKU
Wydział Polityki Gospodarczej

GDAŃSK 2030
Strategia Rozwoju Gdańska
Program Operacyjny
ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA

Gdańsk 20 kwietnia 2015

GDAŃSK 2030 PLUS STRATEGIA ROZWOJU MIASTA

Edukacja		Kultura i czas wolny		Infrastruktura	
Zdrowie publiczne i sport		Innowacyjność i przedsiębiorczość		Mobilność i transport	
Integracja społeczna i aktywność obywatelska		Atrakcyjność inwestycyjna		Przestrzeń publiczna	

PROGRAMY OPERACYJNE

stanowią kluczowy instrument realizacji Strategii.

4

rekomendacje

musimy przełożyć je na:

**cele, działania, zadania,
przedsięwzięcia, projekty, inwestycje...**

- Pod względem **twardych czynników** lokalizacji Gdańsk **nie dorównuje** ośrodkom konkurującym – Krakowowi, Poznaniowi i Wrocławowi
- Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna Gdańska, mierzona liczbą dużych inwestycji (wg PAIiZ) jest wyraźnie niższa niż w ośrodkach konkurujących
- **Jedynie całe Trójmiasto dysponuje atutami lokalizacyjnymi pozwalającymi konkurować z innymi dużymi ośrodkami**

REKOMENDACJA 1

Wzmacnianie przewag lokalizacyjnych w skali metropolii

- Gdańsk wraz z całym obszarem metropolitalnym cechuje się **wysoką atrakcyjnością inwestycyjną dla sektora usług biznesowych i finansowych**
- Atrakcyjności inwestycyjna dla **przemysłu jest wyraźnie niższa** – mały wybór terenów inwestycyjnych, problemy infrastrukturalne, niechęć mieszkańców
- Atutem Gdańska są **atrakcyjne warunki życia** – dla niektórych inwestorów jest istotny czynnik lokalizacji

REKOMENDACJA 2

Wzmacnianie reputacji Gdańska i metropolii jako **ośrodka lokalizacji przemysłu i usług**

- Obsługa inwestora jest już prowadzona w skali metropolii
- Według wyników najnowszej certyfikacji Regionalnych Centrów Obsługi Inwestora **Invest in Pomerania została oceniona najlepiej w Polsce.**
- Liczba przyciągniętych inwestorów **przekroczyła istotnie** przyjęte w Invest in Pomerania **założenia**

REKOMENDACJA 3

Doskonalenie systemu obsługi inwestorów w skali metropolii

- Dostępność **wykwalfikowanych kadr**, w szczególności znających **języki skandynawskie** to atut Gdańsk dla nowoczesnych usług biznesowych. Popyt wywindował płace do poziomu, na który nie stać rodzimych małych i średnich przedsiębiorstw - **luka podażowa** w postaci absolwentów szkół średnich posiadających adekwatne do potrzeb kompetencje
- Przedsiębiorcy zgłaszają deficyt pracowników z produkcyjnych z **wykształceniem zasadniczym zawodowym** (koordynacja metropolitalna)
- Niektóre rodzaje działalności gospodarczej funkcjonują w ramach struktur klastrowych (gron) sprzyja **identyfikacji potrzeb** w zakresie kształcenia i **angażowaniu się firm** w ten proces.

REKOMENDACJA 4

Edukacja wzmacniająca atrakcyjność inwestycyjną

1. Wyższa skuteczność w pozyskiwaniu inwestorów

- 1.1. Doskonalenie działań z zakresu promocji ukierunkowanej na rodzaje inwestycji najważniejsze dla rozwoju miasta (zgodnie z Bazą Priorytetów Inwestycyjnych Miasta Gdańska)
- 1.2. Zwiększanie podaży dobrze przygotowanych terenów inwestycyjnych
- 1.3. Wspieranie rozwoju parków biznesowych
- 1.4. Rozbudowa systemu zachęt inwestycyjnych

2. Najwyższe standardy obsługi procesu inwestycyjnego i opieki nad klientem gospodarczym

- 2.1. Doskonalenie obsługi procesu inwestycyjnego (w tym przedinwestycyjnego)
- 2.2. Współpraca w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego
- 2.3. Rozwój systemu opieki poinwestycyjnej

3. Trwała globalna rozpoznawalność Gdańska i obszaru metropolitalnego jako ośrodka sukcesu gospodarczego

- 3.1. Promocja sukcesów Gdańszczan i gdańskich przedsiębiorstw
- 3.2. Promocja Gdańska i obszaru metropolitalnego jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania
- 3.3. Wspieranie rozwoju nowych i istniejących wydarzeń biznesowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym

PROJEKT PROGRAMU OPERACYJNEGO
Atrakcyjność inwestycyjna

CELE OPERACYJNE I ZADANIA

Wskazanie uspołnionych co do poziomu szczegółowości nazw celów operacyjnych i zadań.

Cel operacyjny	Zadanie	
1. Wyższa skuteczność w pozyskiwaniu inwestorów	1.1.	Doskonalenie działań z zakresu promocji ukierunkowanej na rodzaje inwestycji najważniejsze dla rozwoju miasta (zgodnie z Bazą Priorytetów Inwestycyjnych Miasta Gdańska)
	1.2.	Zwiększanie podaży dobrze przygotowanych terenów inwestycyjnych
	1.3.	Wspieranie rozwoju parków biznesowych
	1.4.	Rozbudowa systemu zachęt inwestycyjnych
2. Najwyższe standardy obsługi procesu inwestycyjnego i opieki nad klientem gospodarczym	2.1.	Doskonalenie obsługi procesu inwestycyjnego (w tym przedinwestycyjnego)
	2.2.	Współpraca w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego
	2.3.	Rozwój systemu opieki poinwestycyjnej
3. Trwała globalna rozpoznawalność Gdańska i obszaru metropolitalnego jako ośrodka sukcesu gospodarczego	3.1.	Promocja sukcesów Gdańszczan i gdańskich przedsiębiorstw
	3.2.	Promocja Gdańska i obszaru metropolitalnego jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania
	3.3.	Wspieranie rozwoju nowych i istniejących wydarzeń biznesowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym

WSKAZANIE KLUCZOWYCH DZIAŁAŃ W RAMACH ZADAŃ

Wylistowanie kluczowych działań (przedsięwzięć, programów miejskich, projektów, inwestycji) do zrealizowania w ramach celów operacyjnych w Programie.

Zadanie	Kluczowe działanie
1.1. Doskonalenie działań z zakresu promocji ukierunkowanej na rodzaje inwestycji najważniejsze dla rozwoju miasta (w szczególności inwestycje przemysłowe, inwestycje sektora nowoczesnych usług oraz B+R)	1.1.1. rozwój i promocja Metropolitalnej Oferty Inwestycyjnej
	1.1.2. współpraca z gminami Obszaru Metropolitalnego w zakresie ujednolicenia (w zakresie funkcjonalnym) Metropolitalnej Oferty Inwestycyjnej
	1.1.3. wsparcie procesu przepływu informacji do potencjalnych i obecnych inwestorów poprzez m.in. udział w targach, konferencjach, wizytach zagranicznych, na poziomie krajowym i zagranicznym
1.2. Zwiększanie podaży dobrze przygotowanych terenów inwestycyjnych	1.2.1. wprowadzenie założeń dokumentów strategicznych o znaczeniu metropolitalnym i regionalnym, dotyczących rozwoju gospodarczego, do dokumentów strategicznych, studiów, planów i programów Miasta Gdańsk
	1.2.2. studia przygotowawcze dla inwestycji o największym potencjale rozwojowym
	1.2.3. analiza lokalizacyjna dla funkcjonowania stref przemysłowych i usługowo-biznesowych
	1.2.4. uzbrojenie wytypowanych (gł. przemysłowych) terenów inwestycyjnych (zgodnie m.in. z Bazą Priorytetów Inwestycyjnych Miasta Gdańska)
	1.2.5. zwiększenie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej do terenów inwestycyjnych
	1.2.6. rozbudowa i dostosowanie interaktywnego Systemu Informacji Przestrzennej z rozszerzeniem o tereny inwestycyjne – (na zasadzie open data)
1.3. Wspieranie rozwoju	1.3.1. wsparcie procesu powstawania parków biznesowych

parków biznesowych	1.3.2 przygotowanie dla inwestorów obiektów z ograniczonym ryzykiem inwestycyjnym, gotowych do użycia (infrastruktury typu plug&play)
1.4. Rozbudowa systemu zachęt inwestycyjnych	1.4.1 przygotowanie powierzchni dla potrzeb inwestorów (powierzchnia tymczasowa), aktywizacji gospodarczej, komercjalizacji wiedzy
	1.4.2 wsparcie inwestorów w postaci zwolnień z podatku
	1.4.3 wsparcie w uzyskiwaniu innych zachęt: vouchery, praktyki
	1.4.4 wsparcie w przygotowaniu kadry: dedykowane kierunki studiów/szkolenia/współpraca ze szkołami ponadgimnazjalnymi
2.1. Doskonalenie obsługi procesu inwestycyjnego (w tym przedinwestycyjnego)	2.1.1 uruchomienie opieki nad szeroko rozumianym klientem gospodarczym z branż strategicznych: udzielanie informacji w zakresie uwarunkowań prawnych i gospodarczych w procesach inwestycyjnych, w tym doradztwo inwestycyjne, wsparcie i doradztwo w procesie pozyskiwania optymalnej lokalizacji inwestycyjnej i inne
	2.1.2 opracowanie, w ścisłej współpracy z pośrednikami gdańskich nieruchomości, „Przewodnika dla Inwestorów”
	2.1.3 trouble shooting – utworzenie Centrum rozwiązywania sytuacji kryzysowych w relacji z podmiotami gospodarczym
	2.1.4 doskonalenie w pozyskiwaniu nowych kompetencji z zakresu obsługi dla zespołów obsługujących inwestorów
2.2. Współpraca w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego	2.2.1 tworzenie pomysłów na projekty partnerskie
	2.2.2 <i>promocja projektów partnerskich</i> , nawiązywanie współpracy z inicjatywy miasta i/lub inwestorów prywatnych, prowadzenie dialogu partnerskiego
	2.2.3 <i>realizacja projektów w modelu partnerstwa publiczno-prywatnego</i>
2.3. Rozwój systemu opieki poinwestycyjnej	2.3.1. Inwestycyjny Aftercare - doskonalenie obsługi procesu inwestycyjnego dla inwestorów, którzy zakończyli realizację inwestycji
	2.3.2. kontynuacja cyklicznych spotkań branżowych (tj. Gdańsk Round Table)
3.1. Promocja sukcesów Gdańszczan i gdańskich przedsiębiorstw	3.1.1. budowanie tożsamości zagranicznych Gdańszczan o sukcesach biznesowych
	3.1.2 stworzenie bazy przedsiębiorczej polskiej emigracji - matching – zwiększenie współpracy z Gdańszczanami zagranicą – Ambasadorowie Metropolii
	3.1.2. stworzenie systemu komunikacji i przekazywania informacji (newslettery, funpage, cykliczne spotkania)
	3.1.3. wykorzystanie powiązań międzynarodowych korporacji
3.2. Promocja Gdańska i obszaru metropolitalnego jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania	3.1.4. zwiększona obecność na różnych eventach i konferencjach w wielorakich domenach, wraz z uspojnioną informacją o metropolii
	3.2.1. zbudowanie wspólnej międzynarodowej marki dla metropolitalnych firm, produktów i usług w celu zwiększenia ich rozpoznawalności międzynarodowej np.: Made in Gdańsk (działanie skierowane zarówno na zewnątrz jak i do wewnątrz), Visit Gdańsk
	3.2.2. wsparcie medialne ze strony miasta - cykliczna kampania wizerunkowa dotycząca sukcesów gdańskich firm i instytucji (system wybierania success stories do ich promowania)
	3.2.4. przyciąganie zagranicznych talentów i ekspertów
3.3. Wspieranie rozwoju nowych i istniejących wydarzeń biznesowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym	3.3.1 rozwój przemysłu spotkań gospodarczych i branżowych - tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących wydarzeń o zasięgu międzynarodowym (np.: InfoShare, Social Media Convent, Smart Metropolia, akceleracja Starter Rocket, UXCamp, wydarzenia organizowane przez Gdańsk Convention Bureau, Gdańsk Business Week, Future 3, Venture Day, Międzynarodowe Targi Inwestycyjne w Cannes i inne)
	3.3.2 rozwój programu aktywnego przedstawicielstwa, misji zagranicznych (dla gdańskich i zagranicznych przedsiębiorców), wizyt studyjnych
	3.3.3 powołanie przedstawicieli/brokerów technologicznych odpowiedzialnych za sprzedaż pomorskich produktów i usług na rynkach zagranicznych – poprzez m.in. dedykowaną platformę elektroniczną)